

Міністерство освіти і науки України  
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет економіки та менеджменту

(назва факультету)

Кафедра економіки та фінансів

(повна назва кафедри)

# КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Фінансова політика підприємства: оцінювання факторів впливу  
та напрями підвищення ефективності (на прикладі ТОВ «Маркетингові  
технології ПБС»)

Виконав: студент 6 курсу, групи ПФМ-61

спеціальності 072

«Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва спеціальності)

Васильок Ю.А.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник

Тимошик Н.С.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

Химич І.Г.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

Панухник О.В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Рецензент

Фалович В.А.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

м. Тернопіль – 2022

Міністерство освіти і науки України  
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет \_\_\_\_\_ економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра \_\_\_\_\_ економіки та фінансів

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ЕФ

Олена ПАНУХНИК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«    » грудня 2022 р.

## ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня \_\_\_\_\_ магістр

(назва освітнього ступеня)

за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

студенту \_\_\_\_\_ Василюк Юлії Андріївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Фінансова політика підприємства: оцінювання факторів впливу та напрями підвищення ефективності (на прикладі ТОВ «Маркетингові технології ПБС»)

Керівник роботи \_\_\_\_\_ к.е.н., доцент Тимошик Н.С.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від «15» вересня 2022 року № 4/7-755

2. Термін подання студентом завершеної роботи 17 грудня, 2022р

3. Вихідні дані до роботи Фінансова звітність ТОВ «Маркетингові технології ПБС», статистична звітність, результати самостійних авторських досліджень ринку, фахові наукові публікації, матеріали галузевих сайтів тощо

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ: ОЦІНЮВАННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ. 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ МЕТОДІВ ТА ПІДХОДІВ СУБ'ЄСКІВ МІКРОПІДПРИЄМНИЦТВА (НА ОСНОВІ ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОВ «МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПБС»). 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПБС»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

Рис.1.1. Складові фінансової політики; Рис.1.2. Цілі фіскальної політики; Рис.1.3. Цільові функції фіскальної політики; Рис.1.4. Схематичне зображення організації фінансової політики за методом «комерційний розрахунок»; Рис.1.5. Принципи комерційного розрахунку; Рис.1.6. Метод неприбуткової діяльності у формуванні фінансової політики; Рис. 1.7. Завдання факторного аналізу; Рис.2.1. Динаміка коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.; Рис.2.2. Аналіз майнового стану ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.; Рисунок 2.3. Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.; Рис. 2.4 Динаміка коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.; Рис. 3.1 Залежність показників фінансової стійкості до розміру власного капіталу за 2017 – 2021 рр.

## 6. Консультанти розділів роботи

| Розділ  | Прізвище, ініціали та посада консультанта                                    | Підпис, дата   |                  |
|---|--|----------------|------------------|
|   |  | завдання видав | завдання прийняв |
| Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях | Радинський С.В., к.е.н., доцент<br>Стручок В.С., старший викладач кафедри ОХ | 16.11.2022 р.  |                  |

7. Дата видачі завдання «14» листопада 2022 року

### КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

| № з/п | Назва етапів роботи  | Термін виконання етапів роботи   | Примітка |
|-------|--|----------------------------------|----------|
| 1     | Вибір та затвердження теми кваліфікаційної роботи  | 16.11.2022 р.-<br>18.11.2022 р.  |          |
| 2     | Робота над планом, затвердження плану  | 19.11.2022 р.-<br>20.11.2022 р.  |          |
| 3     | Пошук та підбір літератури, відповідно до затвердженого плану  | 21.11.2022 р.-<br>22.11.2022 р.  |          |
| 4     | Робота над першим (теоретичним) розділом   | 23.11.2022 р. –<br>28.11.2022 р. |          |
| 5     | Робота над другим (аналітичним) розділом   | 29.11.2022 р. -<br>04.12.2022 р. |          |
| 6     | Робота над третім (проектно-рекомендаційним) розділом  | 05.12.2022 р. -<br>09.12.2022 р. |          |
| 7     | Робота над четвертим розділом «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях».<br>Підписання розділу в консультантів | 10.12.2022 р. -<br>14.12.2022 р. |          |
| 8     | Проходження нормоконтролю  | 15.12.2022 р. -<br>16.12.2022 р. |          |
| 9     | Підготовка керівником відгуку та отримання зовнішньої рецензії   | 17.12.2022 р. -<br>18.12.2022 р. |          |
| 10    | Попередній захист кваліфікаційної роботи   | 19.12.2022 р. -<br>20.12.2022 р. |          |
| 11    | Робота ЕК. Захист кваліфікаційної роботи   | 22.12.2022 р. -<br>23.12.2022 р. |          |

Студент

\_\_\_\_\_ (підпис)

*Василюк Ю.А.*

\_\_\_\_\_ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

\_\_\_\_\_ (підпис)

*Тимошик Н.С.*

\_\_\_\_\_ (прізвище та ініціали)

## АНОТАЦІЯ

### **Василюк Ю. А. Фінансова політика підприємства: оцінювання факторів впливу та напрями підвищення ефективності (на прикладі ТОВ «Маркетингові технології ПБС»)**

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – ТНТУ – Тернопіль, 2022.

Робота виконана на базі практики ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

*Об'єктом дослідження* є функціонування підприємства, яке займається маркетинговою діяльністю в умовах ринкової економіки, фінансова політика підприємства, фактори впливу, а також аналіз діагностики виробничої діяльності підприємства з подальшим фінансовим обґрунтуванням.

*Метою кваліфікаційної роботи* є аналіз факторів, які впливають на виробничу діяльність та ефективність фінансового управління підприємством, а також на основі отриманих даних розробка рекомендацій щодо удосконалення роботи підприємства.

*Методи дослідження.* У ході дослідження використано методи наукової абстракції, систематизації, коефіцієнтний аналіз, а також методи групування та порівняння отриманих показників.

У кваліфікаційній роботі розглянуто економічний аналіз як засіб оцінки ефективної діяльності підприємства; використано комплексний підхід до формування системи показників, які застосовуються для оцінки загального стану виробничої діяльності підприємства; здійснено загальний аналіз фінансової діяльності ТОВ «Маркетингові технології ПБС»; здійснено горизонтальний та вертикальний аналіз активу та пасиву балансу підприємства; коефіцієнтний аналіз ліквідності, аналіз результатів фінансової діяльності; проведено аналіз ділової активності ТОВ «Маркетингові технології ПБС»; оцінка майнового стану та джерел формування запасів; за допомогою кореляційно-регресивної моделі оцінили вплив факторів на фінансову політику; аналіз фінансової стійкості та

факторів впливу; досліджено діагностику системи взаємозалежних фінансово-економічних показників фінансової діяльності ТОВ «Маркетингові технології ПБС»; аналіз фінансового управління досліджуваного підприємства; економічної безпеки ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за результатами виконаного аналізу фінансової діяльності підприємства.

*Ключові слова:* аналіз фінансової діяльності, фінансова політика, системний аналіз, управління підприємством, фінансова стійкість, фактори впливу.

## SUMMARY

**Vasyliuk Yu. A. Finance policy of an enterprise: assessment of impact factors and ways of efficiency increase (LLC “Marketing technologies PBC” as a case study).**

Research for the degree of "Master" in the specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". - TNTU - Ternopil, 2022.

The work is performed on the basis of the practice of LLC "Marketing Technologies PBS".

The object of research is the functioning of the enterprise engaged in marketing activities in a market economy, financial policy of the enterprise, factors of influence, as well as analysis of diagnostics of production activities of the enterprise with subsequent financial justification.

The purpose of the qualification work is to analyze the factors that affect the production activities and efficiency of financial management of the enterprise, as well as on the basis of the obtained data to develop recommendations for improving the work of the enterprise.

Research methods. In the course of the research the methods of scientific abstraction, systematization, coefficient analysis, as well as methods of grouping and comparison of the obtained indicators were used.

In the qualification work, the economic analysis was expanded as a means of evaluating the effective activity of the enterprise; a comprehensive approach was used to form a system of indicators that are used to assess the general state of the enterprise's production activity; a general analysis of the financial activities of PBS Marketing Technologies LLC was carried out; a horizontal and vertical analysis of the assets and liabilities of the company's balance sheet was carried out; ratio analysis of liquidity, analysis of the results of financial activity; an analysis of the business activity of PBS Marketing Technologies LLC was carried out; assessment of property status and sources of stock formation; with the help of a correlation-regression model, the

influence of factors on financial policy was estimated; analysis of financial stability and influencing factors; the diagnosis of the system of interdependent financial and economic indicators of the financial activity of LLC "Marketing Technologies of PBS" was investigated; analysis of financial management of the investigated enterprise; economic security of PBS Marketing Technologies LLC based on the results of the analysis of the company's financial activities.

*Keywords:* analysis of financial activity, financial policy, system analysis, enterprise management, financial stability, influencing factors.

## ЗМІСТ

|  |    |
|--|----|
| ВСТУП.....   | 5  |
| РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ: ОЦІНЮВАННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ.....                                      | 9  |
| 1.1 Теоретичні засади фінансової політики підприємства.....  | 9  |
| 1.2 Організаційний аспект здійснення фінансової політики.....  | 16 |
| 1.3 Характеристика факторів впливу на фінансову політику підприємства.....   | 20 |
| Висновки до розділу 1.....   | 24 |
| РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ МЕТОДІВ ТА ПІДХОДІВ СУБ'ЄКІВ МІКРОПІДПРИЄМНИЦТВА (НА ОСНОВІ ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОВ «МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПБС»)..... | 26 |
| 2.1 Організаційно-економічна характеристика об'єкту дослідження ТОВ «Маркетингові технології ПБС» .....  | 26 |
| 2.2 Особливості фінансових результатів діяльності підприємства.....  | 33 |
| 2.3 Оцінювання ефективності реалізації фінансової політики.....  | 41 |
| Висновки до розділу 2.....   | 43 |
| РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПБС».....   | 45 |
| 3.1 Розробка програми фінансової політики для підприємства.....  | 45 |
| 3.2 Обґрунтування реалізації фінансової політики на підприємстві.....  | 49 |
| Висновки до розділу 3.....   | 53 |
| РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....   | 55 |
| 4.1 Організація охорони праці на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС».....   | 55 |



|   |    |
|---|----|
| 4.2 Реалізація заходів щодо створення та використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру та їх наслідків..... | 57 |
| 4.3 Визначення на основі прогнозу можливих НС потреби у матеріальних і фінансових ресурсах підприємства .....   | 58 |
| Висновки до розділу 4.....  | 61 |
| ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....   | 63 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....   | 68 |
| ДОДАТКИ.....  | 75 |

## ВСТУП

**Актуальність теми.** Для того, щоб оцінити ефективну роботу підприємства, необхідно провести повну діагностику діяльності об'єкта господарювання. Здійснити оцінку виробничої діяльності, щоб визначити продуктивність фінансової політики. Організаційна структура виробничої діяльності підприємства, також, залежить від поставлених стратегічних цілей і шляхів досягнення максимального прибутку з використанням мінімальних затрат.

Під ефективною роботою підприємства розуміють: рентабельність активів, власного та інвестиційного капіталу, продукції та операційної діяльності; ефект від використання трудових ресурсів: виробіток, продуктивність та трудомісткість; та результат від використання основних фондів: фондоозброєність, фондомісткість та фондівіддачу.

Фінансова політика також має практичне значення для діяльності підприємства, адже від неї залежить чи зможе об'єкт господарювання вести свою роботу у поставлених умовах ринкової економіки. Такі функції покладені на державу, саме вона визначає комплекс заходів, які формулюють фінансову систему в країні.

Оцінку ефективності ведення фінансової політики підприємства у ринковому середовищі досліджували в площині як теоретичній так і практичній. Дану тематику досліджували і вітчизняні і зарубіжні вчені, серед яких: С.Ф. Покропивний, І.Н. Герчикова, І.В. Ковальчук, В.І. Подвігіна, П.В. Круш, А.В. Шегда, Б.М. Сердюк, Г.О. Швиданенко.

Беручи до уваги значну кількість наукових робіт на обрану тему дослідної роботи, діяльність маркетингового середовища залишається актуальною. Реклама набуває нових форм та способів застосування. Саме тому, щоб забезпечити конкурентоспроможність підприємства, необхідно постійно аналізувати маркетингове середовище.

**Мета і аналіз дослідження** оцінка факторів, які впливають на виробничу діяльність та ефективність фінансового управління підприємством, а також на основі отриманих даних розробка рекомендацій щодо удосконалення роботи підприємства.

Досягнення цієї мети обумовило необхідність вирішення таких **завдань**:

- розглянути діагностику як найважливіший засіб оцінки, контролю та прогнозування виробничо-господарської діяльності підприємства;
- сформувати комплексний підхід до формування системи показників діагностики стану виробничої діяльності підприємства;
- визначити методи та підходи діагностики як гнучкі інструменти реагування на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища;
- здійснити загальний аналіз виробничої діяльності ТОВ «Маркетингові технології ПБС»;
- дослідити діагностику системи взаємозалежних фінансово-економічних показників виробничої діяльності ТОВ «Маркетингові технології ПБС»: оцінка поточних і стратегічних можливостей;
- проаналізувати особливості формування політики фінансового управління досліджуваного підприємства за результатами здійснення діагностики виробничої діяльності;
- оцінити можливості досягнення стабільності функціонування досліджуваного підприємства в контексті реалізації проекту з розширення виробничої діяльності обраного підприємства;
- здійснити прогнозування та управління рівнем економічної безпеки ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за результатами діагностики виробничої діяльності підприємства;
- здійснити аналіз ділової активності підприємства;
- здійснити аналіз майнового стану підприємства та джерел формування;
- здійснити аналіз фінансової стійкості підприємства;
- дослідити фактори впливу на формування та розвиток фінансової політики;

- проаналізувати окремі питання, що стосуються забезпечення охорони праці на підприємстві та безпеки в надзвичайних ситуаціях.

**Об'єктом дослідження** є функціонування підприємства, яке займається маркетинговою діяльністю в умовах ринкової економіки, вплив маркетингу на ринкове середовище, а також аналіз діагностики виробничої діяльності підприємства з подальшим фінансовим обґрунтуванням.

**Предметом дослідження** є теоретичні й прикладні аспекти діагностики виробничої діяльності підприємства як інструменту фінансового управління ТОВ «Маркетингові технології ПБС».

**Методи дослідження.** У ході дослідження використано методи наукової абстракції, систематизації, коефіцієнтний аналіз, а також методи групування та порівняння отриманих показників.

**Інформаційною основою** роботи є наукові праці вітчизняних та іноземних авторів, матеріали періодичних видань, наукова монографічна література, статистичні матеріали Державного комітету статистики України, нормативно-правові акти за профілем кваліфікаційної роботи, інтернет-джерела.

**Наукова новизна одержаних результатів** полягає в концептуальному вирішенні науково-прикладної проблематики діагностики виробничої діяльності підприємства в сфері її модернізації та застосування з метою розширення масштабів виробництва ТОВ «Маркетингові технології ПБС».

**Практичне значення одержаних результатів** полягає у визначенні факторів, які впливають на загальну діяльність підприємства, їх класифікація, знаходження шляхів подолання негативних наслідків, формулювання стратегії розвитку та можливість використання практичних рекомендацій у подальшій діяльності як об'єкта дослідження так і інших суб'єктів господарювання. Сформований проект, під час дослідження, може бути застосований на практиці протягом 2023-2024 рр.

**Апробація результатів дослідження.** Основні положення та результати дослідження доповідались і були схвалені на ІХ Міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних

позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (05 листопада 2022 року); VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (01-02 червня 2022 року); VII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (5 листопада 2021 р.).

**Структура та обсяг кваліфікаційної роботи.** Випускна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та пропозицій; викладена на 78 сторінках, у тому числі містить 23 таблиці, 14 рисунків, 10 додатків, список використаних джерел з 60 найменувань.

# РОЗДІЛ 1

## ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ: ОЦІНЮВАННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ

### 1.1. Теоретичні засади фінансової політики підприємства

У сучасному суспільстві, в умовах ринкової економіки, питання фінансової політики тісно пов'язане з добробутом населення, адже злагоджена робота фінансової системи спрямована на підвищення якості життя. Завдання фінансової політики полягає в організації: певних суспільних відносин, руху фінансових ресурсів; визначення їх потоків та пропорцій, порядку та джерел формування, напрямів розподілу та перерозподілу. При цьому кожна держава власноруч може обирати та організовувати фінансову діяльність в залежності від своїх потреб та потреб суспільства у даний момент часу, а також змінювати її залежно від обставин та подій, які відбуваються в середині країни. На основі цих варіантів і створюються заходи, які здійснюють органи державної влади.

Фінансова політика є важливим компонентом реалізації загальної політики держави, не залежно від суспільної сфери діяльності чи в соціальній, чи в медичній, чи у військовій.

Фінансова політика або фінанси мають значний вплив на ринкові відносини в середині країни, а також за її межами. Держава може впливати і регулювати певні чинники та збільшувати або зменшувати їх вплив на добробут суспільства. Наприклад: формування державної казни, або нагромадження капіталу від якого залежить розвиток та економічне зростання країни; формування валового внутрішнього продукту (далі – ВВП) в цілому, а також визначення додаткової вартості; формування та відтворення робочої сили.

Взагалі, фінансова політика – це комплекс заходів, які визначені державою та здійснюються відповідно до її компетенції у фінансовій сфері суб'єктами

господарювання, фінансовими інституціями, суспільством, у тому числі, державою загальною метою яких є досягнення стратегічних цілей.

Обов'язковим завданням фінансової політики є визначення економічних, фінансовий та суспільних потреб в залежності від історичних та географічних умов існування. Нехтування або порушення, вже сталих, закономірностей розвитку суспільства несе за собою значні втрати для національного господарства.

У чому ж полягає зміст фінансової політики? Формуються теоретичні концепції, на основі яких обирають інструменти управління, також визначають ступінь впливу держави в організації форми управління фінансовими відносинами.

Проблематику, напрямки розвитку та елементи фінансової політики, у своїх працях, досліджували такі відомі вчені, як С.С. Шаталін, Г.Х. Попов, Л.І. Абалкін, Е.Т. Гайдар, В.А. Медведев, Я. Корнаї, П.Г. Буніч, С.Я. Огородник, Л. Буряк, В. Ковальов, І. Мазур, І. Лютий, В. Федосов, В. Опарін, Л. Павлов, А.А. Чухно, В. Шапіро, М. Фісенко, О. Кириленко та інші.

У сучасному розвитку суспільства, більшість розвинутих країн не зацікавлені в конкретній теорії, а обирають лише ті елементи, які, на їх думку, є найбільш прийнятними для регулювання процесів у своїй державі.

Основним елементом фінансової політики вважається ВВП, та його раціональний розподіл між суспільством, територіями та господарствами, а також забезпечення їх добробуту на всіх ланках. Детально розглянути зміст фінансової політики можна у додатку «А».

Також варто зазначити, що фінансова політика поділяється на: тактику та стратегію. Така залежність виникає від характеру проблеми або терміну. Між цими поняттями існує тісний зв'язок, вони є взаємодоповнюючими. Ефективну політику визначає стратегія, яка має тактичні можливості, адже політика, яка фокусується на вирішенні тактичних проблем є недалекоглядною, з іншої сторони: формувати стратегію без наявності тактичних ресурсів – нераціонально та безглуздо. Лише поєднання цих двох елементів має успішні наслідки.

Визначення економічної та соціальної стратегії формують фінансову політику, яка спрямована на перспективу, тобто має довготривалий термін реалізації та вирішення завдань на загальнодержавному рівні. Наприклад, у кризових умовах, головне завдання полягає у забезпеченні економічної стабільності на макро-рівні, а за умов економічного зростання – оптимізація приросту ВВП.

Якщо ж говорити про фінансову тактику, то вона відрізняється від стратегії тим, що є більш гнучкою та мобільною і спрямована на конкретні етапи розвитку. Основним завданням якої є вчасне реагування на будь-які зміни, за допомогою перерозподілу ресурсів.

Також варто зазначити, що фінансову політику ще поділяють на окремі складові, які зазначені на рисунку 1.1.

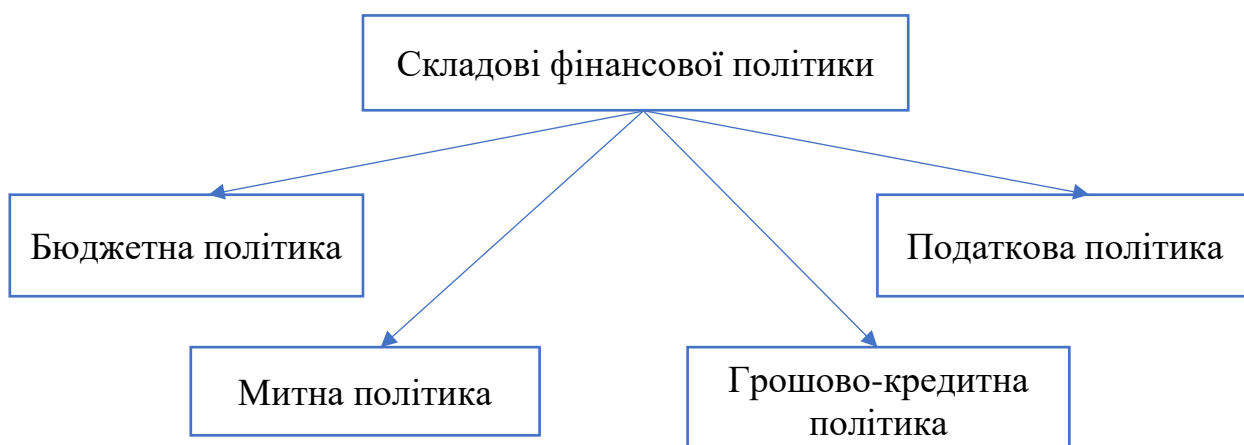


Рисунок 1.1. Складові фінансової політики

Примітка: складено автором на основі [2]

Бюджетна політика формується державою та визначає: доходи та джерела формування місцевих бюджетів і державного; покривання дефіцитів бюджетів; взаємовідносини між системами бюджетів, а також видатки з бюджетів.

Головним інструментом фіскальної політики держави виступають податки, збори та видатки. Цілі бюджетної політики представлені на рисунку 1.2. Також, фіскальна політика, поділяється на: автоматичну та дискреційну.



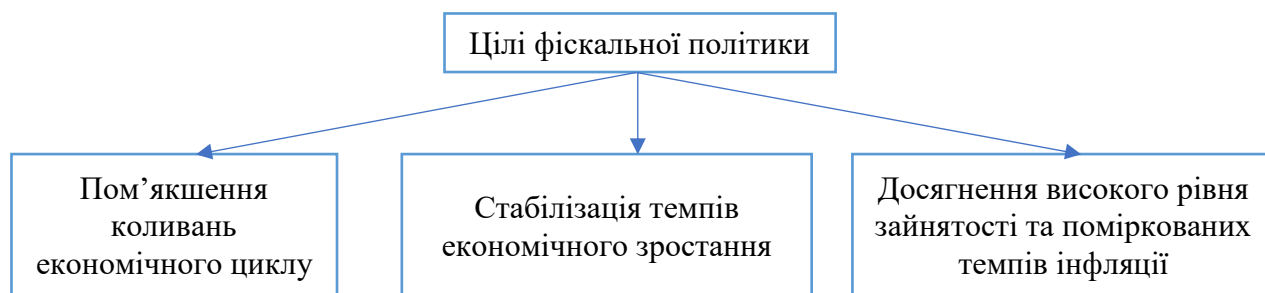


Рисунок 1.2. Цілі фіскальної політики

Примітка: складено автором на основі [2]

Дискреційна політика (або її ще називають – активна) – це цілеспрямоване маніпулювання, з боку державних органів влади, податками та видатками з метою контролю національного виробництва, зайнятості населення, інфляцією.

У свою чергу, дискреційна політика поділяється на стимулюючу та стримуючу. В умовах стимулювання, держава збільшує об'єми видатків в потребуєчій секторі економіка, а податкове навантаження обмежує. Стримуюча політика є прямопропорційною стимулюючій.

Негативним наслідком стимулюючої фіскальної політики є дефіцит бюджету та прискорений темп інфляції.

Грошово-кредитна політика відповідає за регулювання грошового ринку, під керівництвом центрального банку, з метою досягнення взаємопов'язаних, заздалегідь визначених та сформованих соціально-економічних цілей. Елементами монетарної політики прийнято вважати: грошову масу, курс іноземних валют, відсоткову ставку, швидкість обігу грошей в країні та інші.

У свою чергу, митна політика відповідає за примноження або скорочення експортно-імпортних операцій за допомогою системи митних платежів. Головною метою митної політики є захист вітчизняного ринку від іноземних конкурентів, водночас забезпечення вигідних міжнародних відносин.

Якщо ж говорити про фінансову політику підприємства, то її визначають, як методи реалізації фінансової стратегії, за допомогою оптимізації використання фінансових ресурсів підприємства [26].

Серед науковців, які розглядали питання фінансової політики з боку підприємницької діяльності, варто зазначити А. Чупіса, В. Опаріна, О. Василика, П. Лайка, В. Борисову, М. Маліка, О. Непочатенко, І. Бланка, М. Александрову. Загально відоме визначення терміну «фінансова політика» належить видатному науковцю І. А. Бланку [6, с.132]: «Фінансова політика є формою реалізації фінансової філософії і головної фінансової стратегії підприємства в розрізі найбільш важливих аспектів фінансової діяльності».

Мета фінансової політики безумовно пов'язана зі стратегічними цілями розвитку підприємства, також важливим елементом взаємозв'язку є відповідність до місії. Найпоширеніші цільові функції, які можна зустріти у фінансовому менеджменті представлені на рис. 1.3.



Рисунок 1.2. Цільові функції фіскальної політики

Примітка: складено автором на основі [4]

Вище зазначеним функціям, безумовно, властиві позитивні та негативні якості. Якщо підприємство направляє свої ресурси лише на максимізацію

прибутку, то це не є запорукою розвитку, а може свідчити про високий рівень витрат, які, навіть, перевищують доходи, що супроводжуються значним ризиком втрати платоспроможності або й взагалі призведуть до банкрутства. Мінімізація трансакційних витрат неспроможна визначити місію підприємства, адже не враховує некомерційні витрати. Функція максимізації обсягу реалізації продукції прямо-залежна від споживчого попиту, тому вона є важкопрогнозованою, адже не враховує кореляцію доходів та витрат. Загалом, жодну цільову функцію (окрім останньої), неприйнятно розглядати, як місію підприємства, адже вони більше виступають завданнями господарської діяльності. Найбільш прийнятною цільовою функцією підприємства прийнято вважати лише максимізацію його ринкової вартості [4].

Розробка фінансової політики дозволяє підприємству розвиватися, навіть тоді, коли всі інструменти розвитку вже зайняті (дефіцитні продукти, порожні ніші та неохоплені ринки). В таких умовах, «виживають» підприємства, які вміло сформулювали свою стратегію та раціонально використовують наявні ресурси задля досягнення поставлених цілей.

Існує, досить поширена думка, підприємство працює лише отримання максимального прибутку, щоб задовільнити потреби його власників (*Profit Maximization Theory*). Дана теорія асоціюється з лише рентабельністю, прибутковістю підприємства та зниженням господарських витрат. Та чи вірним є таке твердження?

Представники традиційної неокласичної економічної моделі вважають максимізацію прибутку головним завданням роботи підприємства, та який саме прибуток мається на увазі: цього річний, кінцевий або середній, чи можливо прибуток від емісії акцій? Також ще існує «нормальний» прибуток, той який повністю відповідає потребам власників.

Саме тому прибутковість, від здійснення різної господарської діяльності, має істотні відмінності. Основа такого підходу сформована на широко-поширеному принципі – собівартість продукції з надбавкою, яка повністю влаштовує потреби виробника.

Наступне, широко-поширене, припущення: ототожнення розмірів підприємства з положенням керівників, тобто заробітна плата, статус у суспільстві, а прибутковість відходить на інший план.

За останні роки, популярності набрала «Теорія максимізації багатства акціонерів» (*Wealth Maximization Theory*). Тут, в основу прийняття фінансових рішень не входить прибуток, обсяг виробництва чи рентабельність. Даний критерій повинен бути чітко сформований, оснований на прогнозованих прибутках власників, та прийнятним для всіх умов ухвалення управлінських рішень.

Відповідно до цих умов, прийнятним критерієм є «максимізація власного капіталу» – збільшення ринкової вартості власності підприємства в поточному періоді та в перспективі. Проте, даний підхід не завжди має позитивні наслідки. Зокрема, існує ризик падіння ринкової вартості акцій і втраті дивідендів, тому наважитися на такий крок можуть лише одноосібні або з обмеженою кількістю учасників підприємства. Також теорія перестає працювати, якщо власники не мають на меті максимізувати свої прибутки, а наприклад: якість, гарантія або інші соціальні напрямки.

Взагалі для того, щоб розробити та реалізувати фінансову політику на підприємстві, необхідно поєднати між собою наступні елементи: економічні, правові, фінансові, управлінські та технічні.

Саме тому хибно вважати, що фінансова політика, опирається лише на економічні терміни, інструментом виступають фінансові ресурси, за допомогою яких можна чіткіше сформулювати концепцію для досягнення поставлених цілей.

Для створення концепції розвитку підприємства використовують різні методи фінансового менеджменту. Адаптація фінансової політики відбувається вже відповідно до існуючих методів з урахуванням поставлених мети та завдань. Прийняття фінансових рішень, безперечно, пов'язано з бухгалтерським обліком. У бухгалтерських звітах представлена уся необхідна первинна інформація, яка необхідна для формулювання фінансової політики. Правова система, також

відіграє важливу роль у фінансовому стані підприємства, через адміністративно-процесуального, цивільного та трудового права, а чинне податкове законодавство, у більшості випадків має примусовий характер.

Важливу роль у формуванні концепції фінансової політики відіграють статистичні та математичні інструменти моделювання. Математичні моделі впродовж довгого періоду часу застосовуються для визначення раціональності прийняття фінансових рішень. Ще одним важливим інструментом фінансової політики є ІТ-технології, у даний момент існує безліч доступних фінансових програм, які здатні швидко обробляти великі об'єми інформації та на їх основі формулювати висновки для подальшого аналізу та прийняття рішень.

Тому, можна сказати, що фінансова політика поєднує в собі низку елементів у єдине ціле, від визначення мети, постановки стратегічних цілей до реалізації підприємницьких цілей, відповідно до практичних потреб підприємства.

## **1.2. Організаційний аспект здійснення фінансової політики.**

Фінансова політика підприємства може бути організована відповідно до трьох наступних методів: кошторисне фінансування, неприбуткова діяльність та комерційний розрахунок. Основна відмінність між цими методами полягає у структурній організації між доходами та витратами, економічними ресурсами та фінансовими результатами.

Основний метод організації фінансової діяльності – це комерційний розрахунок. Схематичне зображення можна побачити на рисунку 1.3.

Головну роль, при застосуванні цього методу, займають власні кошти, які спрямовані на покриття частини витрат, а також на закриття кредитних зобов'язань. Допоміжну роль виконують бюджетні асигнування та надходження з різних цільових фондів, також додатковим інструментом виступають кредити, а головною метою діяльності підприємства є максимізація прибутку.

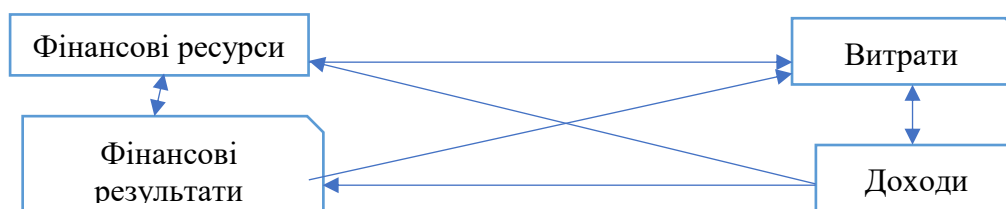


Рисунок 1.3. Схематичне зображення організації фінансової політики за методом «комерційний розрахунок»

Примітка: складено автором на основі [4]

Застосування методу комерційного розрахунку є високоефективним та спрямовує керівників підприємства до пошуку шляхів мінімізації витрат, оптимізації фінансових ресурсів з метою максимізації прибутку. Також, варто зазначити, що даний метод формується на основі конкретних принципів, їх перелік можна побачити на рис. 1.4.

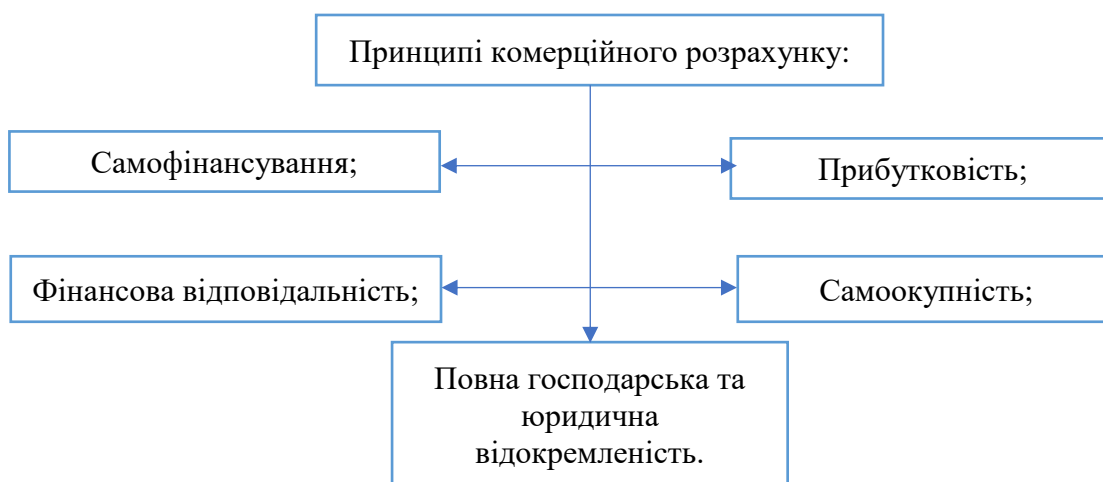


Рисунок 1.4. Принципи комерційного розрахунку

Примітка: складено автором на основі [5]

Важливою умовою, вище згаданих принципів, є поєднання їх в єдине ціле. Нехтування хоча б з цих елементів призведе до втрати ефективності даного методу розрахунку. Також, варто зазначити, що юридична та господарська відокремленість є додатковим принципом.

Принцип господарської та юридичної відокремленості формулює чітку взаємодію та залежність між прикладеними зусиллями та фінансовими результатами конкретного підприємства.

На другому місці, у методі комерційного розрахунку, стоїть принцип – самоокупності. Зміст цього принципу полягає в обов'язковій окупності вкладених ресурсів, тим самим забезпечується стабільний оборот на підприємстві.

Існує два види самоокупності – часткова та повна. Часткова означає, що доходами можна покрити лише частину витрат, на відмінно від повної, де усі витрати повністю закривають доходи.

Продовженням принципу самоокупності є прибутковість, тобто доходи покривають усі витрати та формулюють прибуток. Так, як основна мета діяльності підприємства – дохідність та рентабельності. Саме тому необхідно забезпечити стабільний розвиток, який напряду залежить від об'єму прибутку.

Важливим принципом комерційного розрахунку є самофінансування, адже підприємство повинно самостійно дбати про свій розвиток, забезпечити позитивний ефект від залучених і власних ресурсів, що зрештою дає приріст прибутку.

Дієвість комерційного розрахунку визначає його підсумковий принцип фінансової відповідальності. Зміст цього елементу говорить про повну відповідальність підприємства за отримані збитки, якщо ж їх розмір перевищує можливості, тоді ж оголошується банкрутство.

Наступними методом формулювання фінансової політики є неприбуткова діяльність. У даному випадку зі схеми випадає блок «фінансові результати». Такий принцип можна побачити на рисунку 1.5.

Метою організації підприємства за неприбутковим методом є виконання певних соціальних потреб, а не формування прибутку. У такому випадку фінансові ресурси залучаються зі сторони спонсорів, у тому числі й засновників.



Рисунок 1.5. Метод неприбуткової діяльності у формуванні фінансової політики

Примітка: складено автором на основі [5]

Метод неприбуткової діяльності також формується на основі конкретних принципів: юридичній та господарській відокремленості, самоокупності та фінансовій відповідальності. Зміст даних елементів тотожний вище зазначеним, проте варто зазначити, що при даному моделюванні важливою є не лише самоокупність, а й рівень, відповідно до якого, вона досягається.

Заключним методом формулювання фінансової політики можна вважати кошторисне фінансування. Фінансування відбувається за рахунок зовнішніх джерел: з бюджету або централізованих фондів. На такому фінансуванні, зазвичай, знаходяться підприємства соціального призначення.

Цей метод вже має значні відмінності, порівняно з попередніми. Він складається на основі принципів: плановості, цільового призначення фінансових ресурсів, виділення фінансування відповідно до фактичних результатів діяльності підприємства чи установи, а також підзвітності.

Відповідно до умов цього методу чітко формулюють план з конкретним кошторисом. Кошторисний документ містить розрахунки запланованих витрат на плановий період або подію. Сума відрахувань визначається на основі нормативних показників, залежно від сфери діяльності установи та її розвитку.

Задля того, щоб контролювати раціональність та ефективність використання асигнувань існує принцип цільового характеру. Суть цього принципу забезпечує те, що виділень кошти будуть чітко витрачені на заплановані цілі передбачені кошторисом.

Наступний принцип базується на виділенні кошторису відповідно до показників фактичної діяльності підприємства, тобто фінансування



здійснюється з урахуванням потреб, а не лише від автоматичного плану. Такий принцип захищає від завищення показників, з метою збільшення фінансування.

Обов'язковим принципом для підприємств та установ, що знаходяться на кошторисному фінансуванні є звітність, адже тут непередбачена фінансова відповідальність та відсутні методи мотивації діяльності, тому потрібен пильний контроль.

Варто зазначити, що існують випадки одночасне поєднання комерційної діяльності та кошторисного фінансування. Зазвичай його застосовують вищі навчальні заклади освіти, тобто студентам надається можливість навчатися за рахунок державного бюджету або на контрактній основі.

### **1.3. Характеристика факторів впливу на фінансову політику підприємства**

Фінансова політика підприємства ґрунтується на двох взаємопов'язаних напрямках – доходів та витрат, які реалізуються відповідно до фінансових функцій. Ці елементи прийнято вважати ключовими та як з них впливають цілі в розрізі ринкової, податкової, облікової та ін. політики підприємства. До кожного напрямку обирається служба, яка займається плануванням та розробкою в залежності від фінансового стану підприємства.

Фінансова політика діє на двох рівнях: стратегічний (на перспективу) та оперативний (поточний). Перший реалізується на термін від 1 до 5 років, другий – до 1 року. Тому в залежності від терміну дії та цілей, фінансова політика поділяється на довгострокову та короткострокову.

Короткострокова політика спрямована на вирішення поточних проблем, а довгострокова – на збереження довготривалої фінансової стійкості підприємства [9].

Головним інструментом в реалізації фінансової політики виступає інформація [3, с. 26]. Інформація передбачає наявність економічного об'єкта в який буде вкладено ресурси. В процесах управління підприємством виникають

причинні зв'язки, якими керує інформація. Існує два види впливу зв'язок: прямий та зворотний. Перший вплив керуючої на керовану систему, другий – керованої на керуючу.

Якщо ж розглядати інформацію у розрізі фінансів, то це повістка у сфері фінансів організації підприємства, що використовується в управлінні. [8].

На основі фінансового менеджменту та практичної діяльності підприємства було створено таблицю у якій представлена класифікація фінансової інформації (Додаток «Б»).

Відповідно до даних таблиця фінансова інформація поділяється на зовнішню та внутрішню, на цій основі проводиться аналіз, створюється план за допомогою яких приймаються управлінські рішення та здійснюється контроль за ними.

Отримана інформація повинна мати наступні якості: достовірність, своєчасність, актуальність, надійність тощо.

Основним джерелом внутрішньої інформації є бухгалтерська звітність [5, с. 62]. Системні показники фінансового обліку наповнені аналітичною та синтетичною інформацією про активи підприємства, джерела їх поповнення та результати господарської діяльності. [10, с. 81].

Аналіз фінансової інформації поділяють на два рівні: оперативний та фінансовий облік. Схематичне зображення генерування фінансової інформації можна побачити у додатку «В».

З метою прогнозування фінансову інформацію широко застосовують у всіх видах обліку, а також для планування та визначення тактики та стратегії. Аналітична функція застосовується у всіх розділах бухгалтерських звітах, а також для аналізу використання ресурсів, витрат, формування цін, інфляційних процесів. [2, с. 32]. Функція зворотного зв'язку застосовується при прийнятті управлінських рішень, завдяки чому здійснюється контроль над запланованими значеннями показників, виявлення помилок та резервів підприємства.

Для визначення взаємозв'язків між показниками, на основі отриманої інформації, застосовують факторний аналіз, щоб дізнатися, які чинники є найбільш впливовими і яких управлінських рішень вони потребують.

Метою факторного аналізу є класифікація змінних, визначення взаємозв'язку між ними та зменшення кількості змінних, які необхідні для опису отриманих результатів.

Завдання факторного аналізу представлені на рисунку 1.6.



Рисунок 1.6. Завдання факторного аналізу

Примітка: складено автором на основі [10]

Під час аналізу даних, визначаються змінні, які мають тісний зв'язок між собою. Між компонентами виникає перерозподіл в результаті якого виходить проста та зрозуміла структура в якій зв'язок між компонентами буде сильніший ніж з іншими факторами. Такий аналіз дозволяє виявити: змінні, які впливають на загальний стан, змінну через яку отримали схожі результати, її (змінну) ще називають фактором.

Факторний аналіз поділяють за простими та апроксимувальними методами. До першого належать: однофакторна модель Ч. Спірмена,

центроїдний метод Л. Терстоуна та біфакторна модель Г. Хользингера. До другого – метод головних факторів Г. Томсона, груповий метод Я. Гуттмана, метод головних компонентів Г. Хоттеллінг.

Факторний аналіз складається з двох видів: розвідувальний (кількість факторів впливу та їх навантаження невідомі) та конфірматорний (перевірка числа факторів та їх сили).

Обов'язковими умовами факторного аналізу є однорідність вибірки, симетричний розподіл вхідних даних, корельованість змінних та кількісні ознаки.

Самим ж факторами впливу на фінансову політику підприємства є облікова, управлінська, податкова, кредитна та ринкова політика. Також важливим аспектом у діяльності підприємства є вибір управління оборотними коштами, дебіторською та кредиторською заборгованістю, витратами та амортизацією.

Податкова політика підприємства – це поведінка суб'єкта господарювання відповідно до чинного податкового законодавства; кредитна – спрямована на підвищення показників операційної та фінансової діяльності на умовах кредиту; ринкова – вибір стратегії розвитку та ціноутворення відповідно до сучасних ринкових умов; управлінська – організація виробничого процесу відповідно до поставлених цілей; облікова – процедура відповідно до якої здійснюється бухгалтерський облік на підприємстві та подання фінансової звітності.

Залежно від ціле та цільових критеріїв фінансова політика суб'єктів малого підприємництва розглядають за трьома критеріями: політика управління капіталом, інвестиційна політика та антикризова фінансова політика. Перша забезпечує максимізацію показників фінансової стійкості, рентабельності та прибутковості; друга – прискорення темпів економічного зростання, розвиток операційної діяльності, зростання обсягів чистого прибутку та ефективне використання наявних фінансових ресурсів; третя – зростання фінансової стійкості та платоспроможності тим самим гарантуючи фінансову безпеку підприємства.

Щоб визначити ефективність фінансової політики підприємства для початку необхідно провести аналіз фінансового-господарських показників, а також здійснити дослідження майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, фінансових результатів та рентабельності. На цій основі визначити сильні та слабкі сторони, і на основі цього побудувати економіко-математичну модель (кореляційно-регресійний аналіз), щоб спрогнозувати подальший розвиток підприємства.

### **Висновки до розділу 1**

Узагальнення результатів проведеного дослідження у першому розділі за темою кваліфікаційної роботи «Фінансова політика підприємства: оцінювання факторів впливу та напрями підвищення ефективності.

Отже, фінансова політика є важливим компонентом в реалізації державної політики, у тому числі суспільної чи соціальної сфери діяльності чи в медичній або ж навіть у військовій. Держава може впливати на кожну з цих сфер за допомогою певних чинників за для покращення добробуту населення. Також фінансова політика держави має значний вплив на ринкові відносини в середині країни, а також за її межами, що впливає на економічне зростання країни, за рахунок ВВП, формування додаткової вартості, податкового навантаження та відтворення робочої сили.

Взагалі, фінансова політика – це комплекс заходів, що здійснюються суб'єктами господарювання, фінансовими інституціями, суспільством, державою з метою покращення добробуту населення, економічного зростання та досягнення стратегічних цілей.

Залежно від історичних та економічних умов існування обов'язковим завданням фінансової політики є визначення суспільних, економічних та фінансових потреб.

Зміст фінансової політики полягає у формулюванні теоретичної концепції, визначення ступінь впливу в організації управління фінансами, а також обираються певні інструменти для керування.

Основним елементом фінансової політики є загальний показник ВВП країни, та його розподіл між сферами діяльності.

Фінансова політика підприємства може бути організована відповідно до трьох наступних методів: кошторисне фінансування, неприбуткова діяльність та комерційний розрахунок. Основна відмінність між цими методами полягає у структурній організації між доходами та витратами, економічними ресурсами та фінансовими результатами.

Розробка та реалізація фінансової політики на підприємстві поєднує між собою економічні, правові, фінансові, управлінські та технічні елементи, а інструментом виступають фінансові ресурси за допомогою яких формулюють концепцію для досягнення поставлених цілей.

Проте, варто зазначити, що фінансова політика підприємства не може бути фіксованою, а навпаки бути гнучкою, адже повинна реагувати на зовнішні та внутрішні фактори впливу на основі достовірної фінансової інформації.

Реалізація довгострокової або короткострокової фінансової політики включає в собі багатоваріантність та багатокомпонентність управління фінансовими ресурсами та інформацією для досягнення поставлених цілей.

Залежно від ціле та цільових критеріїв фінансова політику суб'єктів малого підприємництва розглядають за трьома критеріями: політика управління капіталом, інвестиційна політика та антикризова фінансова політика. Та на основі аналізу показників балансу та звіту про фінансові результати визначають її ефективність.

## РОЗДІЛ 2

# ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ МЕТОДІВ ТА ПІДХОДІВ СУБ'ЄКТІВ МІКРОПІДПРИЄМНИЦТВА (НА ОСНОВІ ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОВ «МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПБС»)

### 2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкту дослідження ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

Для виконання кваліфікаційної роботи було обрано товариство з обмеженою відповідальністю «Маркетингові технології ПБС». Підприємство засновано в Україні та функціонує на території Тернопільської області. Зареєстроване за адресом: місто Тернопіль, вул. Степана Будного, 28, офіс 337/2, поштовий індекс 46001.

Підприємство діє відповідно до Закону України «Про рекламу». Цей Закон визначає засади рекламної діяльності в Україні, регулює відносини, що виникають у процесі виробництва, розповсюдження та споживання реклами.

Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань дата заснування ТОВ "МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПБС" — 05.03.2004, статутний капітал компанії на 2022 рік складає – 20 998 грн. Діючий директор – Тимошик Михайло Морозенкович. Основний вид діяльності – 73.11 Рекламні агенства.

Агенція функціонує на ринку ще з 2004 року, тобто вже 18 рік. За цей час підприємство зарекомендувало себе, як надійний, відповідальний, а також креативний партнер. Закріпило свої позиції на ринку, а також завоювала прихильність у багатьох місцевих клієнтів.

Компанія активно розвивається, розширює та вдосконалює спектр своїх послуг чим приваблює нових клієнтів.

Послугами компанії користуються від маленьких магазинчиків до масштабних підприємств.

Ринок збуту підприємства переважно місто Тернопіль та область. Також варто зазначити, що керівництво компанії має замету поступово розширювати свою клієнтську базу і виходити на регіональний, а потім і на всеукраїнський масштаб. Про це може свідчити партнерство з торговою мережею, яка працює в сусідніх областях: Львів, Волинь, Івано-Франківськ, Рівне.

Дизайн та маркетингову стратегію агенство розробляло також для міжнародної компанії, яка має свій філіал на території тернопілля.

Вище зазначений перелік компаній це лише маленька частинка від усіх партнерів з якими співпрацює досліджуване підприємство.

Якщо брати до уваги особливості організаційної структури та організаційної діяльності, то ТОВ «Маркетингові технології ПБС» працює за лінійно-функціональним типом. Схематичне зображення якого представлено у додатку «Г».

Процеси управління та організації на підприємстві, виконує директор досліджуваного підприємства – Тимошик Михайло Морозенкович. За даною посадою закріплено чимало функціональних обов'язків та повноважень, зокрема: контроль та управління всіма етапами на підприємстві, формулювання та реалізація стратегії розвитку, забезпечення раціональної роботи персоналу та підвищення їх кваліфікації, налагодження робочих відносин з діловими партнерами, а також впровадження інноваційних технологій.

Під упорядкування вище зазначеного директора знаходяться наступні відділи: технічний, комерційний, планово-економічний, кадровий, бухгалтерський, а також господарський. Відповідно від специфікації підрозділу, за ним закріплені певні функції та обов'язки, в тому числі і за працівниками, які наділені певними повноваженнями та діють згідно своєї компетенції. На час відпустки директора або його відрядження, його повноваження переймає на себе заступник керівника, який також бере участь у розробці та реалізації стратегії розвитку підприємства. За правову політику відповідає юридичний консультант, який формулює нормативно-правові документи, відповідно до чинного



законодавства України, а також представляє та захищає інтереси підприємства у судових процесах.

Для того щоб краще оцінити роботу ТОВ «Маркетингові технології ПБС», кожен функціональний підрозділ розглянемо окремо, а почнемо ми з бухгалтерського. Тут необхідно відзначити, що аналітично-облікова робота закріплена за бухгалтерією, на чолі з головним бухгалтером, також йому допомагає бухгалтер з первинної документації та заробітної плати. Головний бухгалтер формує фінансову звітність, здійснює контроль за рахунками підприємства, касовими операціями, веденням бухгалтерського обліку, роботою бухгалтера, а також бере участь у формулюванні облікової політики досліджуваного підприємства.

Наступний відділ нашого дослідження це: планово-економічний. За ним закріплені обов'язки формулювання та реалізації бізнес-плану розвитку підприємства, впровадження інноваційних технологій, визначення стратегії подальшого розвитку, становлення фінансової політики та розробка прогнозних моделей. Зазвичай фінансово-економічні плани створюються на короткострокові періоди до одного року, середньострокові від одного року до трьох, а вже від трьох років – довгострокові, проте на довгий проміжок часу складати план не дуже раціонально, адже можуть виникнути безліч непередбачуваних обставин, таких як, наприклад, війна. Воєнний стан завдав величезний удар по фінансовому становищу в країні, тому зараз ніхто не може будувати довгострокові перспективи, ніхто не знає, що станеться в завтра.

Відділ кадрів на даному підприємстві відповідає за реалізацію кадрової політики, яка є невід'ємною частиною злагодженого функціонування досліджуваного підприємства. Головний обов'язок підрозділу – забезпечення кваліфікованими спеціалістами всіх посадових ланок, розвиток персоналу та оптимізація кадрової політики.

Комерційний відділ займається просуванням та збутом основних послуг, які надає підприємство також визначає маркетингову стратегію та забезпечує її реалізацію. Також до цього відділу належить підрозділ, який займається

безпосередньою комунікацією зі споживачами, інформує потенційних клієнтів про цінову політику підприємства та реалізацію замовлень.

Структура технічного підрозділу досліджуваного підприємства складається з декількох відділів, таких як: друк рекламної продукції, обслуговування рекламних конструкцій, відділ постачання. За кожним відділом закріплені конкретні обов'язки та функції. Наприклад, відділ, що займається друком рекламних матеріалів, забезпечує вчасне та якісне виготовлення рекламної продукції.

За наявність усіх необхідних матеріалів для виготовлення рекламного продукту, проведення аудиту наявних засобів, облік запасів відповідає відділ постачання.

Наступним кроком нашого дослідження буде, аналіз показників господарської діяльності, результати якого описані у наступному пункті даного розділу.

Для загальної оцінки стану майна підприємства та джерел його формування необхідно провести аналіз балансу ТОВ «Маркетингові технології ПБС». Для дослідження було взято дані за період з 2017 по 2021 рік.

Для аналізу використовують горизонтальний та вертикальний методи аналізу фінансової звітності. За допомогою горизонтального аналізу вивчаються абсолютні та відносні відхилення по розділах, статтях балансу, відповідних групах активів і пасивів. Вертикальний аналіз дозволяє охарактеризувати структуру балансу та її зміну. Детальна інформація про динаміку та структуру активу та пасиву підприємства подано у додатку «Д».

Аналізуючи додаток «Д», можемо побачити динаміку показників «Оборотних» і «Необоротних активів» за період з кінця звітної 2017 року по кінець звітної періоду за 2021 рік, на яких прослідковується тенденція до зростання розміру активів, це відбулося за рахунок зростання розміру оборотних активів. Найбільше зростання відбулося у 2021 році на 76,8 тис. грн. Проте найнижче значення зафіксовано у 2019 році, яке припало на початок пандемії в

Україні. Така тенденція свідчить про прибуткову діяльність ТОВ «Маркетингові технології ПБС».

Для того, щоб оцінити динаміку компонентів балансу, необхідно дослідити абсолютне відхилення кожного значення обраного року відповідно до попереднього. Це дозволить дізнатися: збільшення або зменшення активів за досліджуваний період, а також визначимо питому вагу кожної статті балансу, щоб визначити, який елемент має найбільший вплив на загальну структуру.

Почнемо наше дослідження з першого розділу – «Необоротні активи», балансу підприємства «Маркетингові технології ПБС», результати якого зазначені у додатку «К».

Відповідно до отриманих даних, з обчислення абсолютного відхилення та питомої ваги необоротних активів балансу, бачимо, що: протягом досліджуваного періоду, «Незавершені капітальні інвестиції», дорівнюють нулю, а це свідчить, що підприємство не інвестує в оновлення об'єкти основних засобів; з 2017 по 2018 рр. вартість основних засобів скорочувалася і вже з 2019 року дорівнювала нулю, такі дані свідчать про моральний та фізичний знос обладнання, що є негативним для діяльності підприємства, проте переоцінка «ОЗ» не є обов'язковою для приватних підприємств, у тому числі досліджуваного, все залежить від керівництва. Інвестиційною діяльністю та сільським господарством підприємство не займається, тому показник «Довгострокові фінансові інвестиції» та «Довгострокові біологічні активи» дорівнює нулю.

З отриманих даних проведеного дослідження, бачимо, що Баланс оборотних активів з 2017 по 2019 рік має спадну динаміку, а у 2020 році різке підвищення показника. Щоб дізнатися за рахунок чого це відбулося, ми провели дослідження і вирахували питому вагу кожного елемента за досліджуваний період, та отримали наступні результати, які записані та представлені у додатку «К».

Відповідно до результатів у 2017 р. показник «Запаси» дорівнював 11,57%, у 2018 р. збільшився до 28,54 %, а вже з 2019 р. по 2021 р. дорівнював – 0. Таке

коливання може свідчити про зміну виробничої діяльності, а зниження, даного показника, до 0, говорить взагалі про припинення виробничої діяльності.

Найменше значення показника «Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги», зафіксовано у 2018 році, а вже у 2021 році бачимо різке підвищення. Збільшення питомої ваги даного елемента у загальній структурі балансу може свідчити про зростання обсягів продажу або про зниження платоспроможності покупців. За досліджуваний період, в Україні діяли карантинні обмеження, які мали значний вплив на купівельну спроможність населення, тому ми дійшли висновку, що зростання даного показника відбулося за рахунок зниження можливості замовників вчасно розраховуватися зі своїми борговими зобов'язаннями. Проте, варто зазначити, що на підприємстві зафіксовано збільшення показника «Готівкові кошти», що свідчить про збільшення прибутку.

Рядок «Дебіторська заборгованість» повинен бути більшим або дорівнювати рядку 1136. У нашому випадку маємо додатну динаміку даного показника. Таке значення показника засвідчує, що обране підприємство не є боржником перед державою і добросовісно сплачує усі податки.

Відповідно до отриманих даних бачимо, позитивну динаміку до збільшення відсоткового значення досліджуваного елемента «Гроші та їх еквіваленти». У 2017 році цей показник дорівнював 36,14% до загальної структури, а вже у 2020 році становив 51,34%. Збільшення обсягу грошей у підприємства має позитивний характер і вказує на стабільну роботу, збільшення прибутку, а також забезпечує швидке реагування на зміни та потреби у незапланованих витратах. Проте у 2021 році спостерігаємо зниження до 21,32%, що є негативним результатом для стійкості агенства.

Для того, щоб ефективніше дослідити джерела формування фінансових ресурсів підприємства необхідно визначити структуру пасиву його балансу. Потрібно також проаналізувати на якому переважно капіталі працює підприємство – власному чи позиковому, чи не прихований у структурі, що склалася, ризик для інвесторів, чи ця структура сприятлива для ефективного

використання капіталу, визначити в якому напрямку рухається товариство (розширюється чи згортається). Про це все можна сказати, дослідивши зміни, які відбулися в структурі пасиву балансу в період з 2017 по 2021 рр., що представлені у додатку «Д».

Щоб оцінити динаміку показників проведемо обчислення абсолютного відхилення та питомої ваги кожного елементу. Отримані результати записані у додатку «К».

За досліджуваний період бачимо, що показник «Зареєстрований капітал» дорівнює нулю, а отже сума пайового капіталу не змінювала і залишилася 21 тис. грн.

Відповідно до проведених даних бачимо, що у досліджуваного підприємства спостерігається збиток за певні роки, наприклад: з 2018 року по 2019 рік бачимо спадну динаміку, а вже з 2020 року по 2021 рік – стрімке зростання. Найбільший непокритий збиток припав на 2019 рік и становив -43,1 тис. грн., таке різке зниження відбулося через економічну кризу яка припала на 2019, початок 2020 року, тоді усі підприємства змушені були призупинити свою діяльність.

Наступний розділ пасиву балансу, який ми будемо досліджувати – це «Поточні зобов'язання». У додатку «К» представлені обрахунки абсолютного відхилення та питомої ваги, кожного елемента досліджуваного розділу, за період 2017 – 2021 рр.

Досліджуване підприємство не є позичальником банківських установ, відповідно може фінансувати себе не залучаючи коштів з зовнішніх джерел; За досліджуваний період бачимо спадну динаміку показника «Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги», що може свідчити про неплатоспроможність покупців. Також варто зазначити, що у підприємства не має заборгованості по сплаті податку на прибуток за досліджуваний період. Це є хорошим критерієм, адже агенція вчасно сплачує податки.

За досліджуваний період бачимо спадну динаміку показника, що може свідчити про неплатоспроможність покупців. Також варто зазначити, що у

підприємства не має заборгованості по сплаті податку на прибуток за досліджуваний період. Це є хорошим критерієм, адже агенція вчасно сплачує податки.

## **2.2. Особливості фінансових результатів діяльності підприємства**

Наступним кроком нашого дослідження буде аналізування фінансових результатів ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за період з 2017 по 2021 рр. Найкраще буде почати з аналізу доходів. Отримані результати наведені у додатку «Л».

За досліджуваний період спостерігається позитивна тенденція до зростання чистого доходу. Найменше значення зафіксовано у 2017 році, порівняно з 2018 р. дохід зріс на 39,2 тис. грн. Уже з 2019 року значення зросло до 577,6 тис. грн., а найбільший прибуток підприємство отримало за 2021 рік – 1293,9 тис. грн., абсолютне відхилення якого зросло на 575,6 тис. грн.

За досліджуваний період бачимо стрімке зростання показника «Інші операційні витрати», найбільше його значення зафіксовано у 2021 році, яке становило -1178,2 тис. грн. Така тенденція є зрозумілою та передбачуваною, адже на підприємстві відбулося збільшення доходу, відповідно зросли і витрати на виробництво.

Відповідно до результатів аналізу можна побачити різке зниження прибутку, тобто збитку на -43,1 тис. грн. у 2019 році. Це було зумовлено фінансовою кризою, яка почалася зі стрімким розповсюдженням пандемії у Світі. Проте, наше підприємство гідно пройшло це випробування і вже у 2021 році прибуток зріс до 115,7 тис. грн.

Для того, щоб краще оцінити фінансовий стан підприємства та рентабельність виробництва, використаємо коефіцієнтний аналіз. Результати дослідження подані у додатку «Л».

Якщо аналізувати рентабельність активів підприємства можна дізнатися скільки прибутку отримує підприємство на 1 грн. вкладень. Згідно наших

розрахунків у 2017 році, прибуток становив – 1,3 грн., у 2018 знизився до – -0,2 грн., а з 2019 року дорівнював нулю. Такі результати свідчать про те, що керівництво прийняло рішення не вкладатися у матеріальні активи.

Щодо рентабельності власного капіталу, то за допомогою цього показника можна дізнатися скільки прибутку отримуються інвестори відповідно до суми їх вкладу. У 2017 році спостерігається від'ємне значення даного показника, та вже з 2018 р. ситуація покращилася, проте у 2020 році, знову ж таки відбулося різке скорочення до -1,09 грн. Такі результати спричинила пандемія, бізнес тоді дуже постраждав від карантинних обмежень. Проте, протягом 2021 року ситуація значного покращилася і ми можемо побачити позитивну тенденцію до збільшення.

Періодом окупності капіталу прийнято вважати, період за який інвестований капітал буде повністю покритий чистим прибутком. За 2017 рік зафіксовано найбільше значення досліджуваного показника, у 2018 році – різке зниження до -17,07 тис. грн. Протягом 2018 – 2021 рр. спостерігається незначне коливання, проте варто зазначити, що постійне зниження даного показника свідчить про ефективну роботу підприємства та скорочення періоду окупності.

Щодо періоду окупності власного капіталу, то тут вже варто розглядати час за який будуть компенсовані власні кошти, за рахунок чистого прибутку. У 2017 році показник становив: -1,92, а вже у 2018 році збільшився до – 6,92, тобто період за який власний капітал буде повністю покритим становить: 6,92 роки. Протягом 2020 – 2021 рр. значення коливається в межах нуля, але від'ємне значення даного коефіцієнта, звичайно, що є неприйнятним і негативно відображається на загальному добробуті підприємства, а збільшення цього показника є негативною ознакою для розвитку підприємства. Однак, для добробуту власників, додатне значення цього коефіцієнта буде найкращим.

З попередніх розділів відомо, що ТОВ «Маркетингові технології ПБС» займаються рекламною діяльністю, щоб забезпечити стійкі позиції на ринку та зберегти конкурентоспроможність керівництву необхідно працювати над

діловою активністю – це є запорукою стійкості фінансового стану підприємства в сучасних ринкових умовах.

Ділова активність підприємства проявляється через вихід на нові ринки діяльності, створення та підтримки ділового іміджу, вихід на ринки праці та капіталу тощо.

Ділова активність оцінюється за допомогою системи коефіцієнтів, що дають характеристику загальної діяльності підприємства. Результати дослідження представлені у додатку «М».

Відповідно до розрахованих показників можна сказати, що коефіцієнт оборотності активів мав тенденцію збільшуватися до 2019 р., у 2020 р. знизився до 6,4, проте вже у 2021 р. поступово зріс, відповідно період обороту активів також має спадну динаміку до 2019 р., а вже з 2020 р. поступово зростає. Чим вищий даний показник, тим більше прибутку приносить кожна одиниця вкладених коштів, ефективніше використовуються активи, застосовується більш ефективне обладнання, раціональніша структура активів. У нашому ж випадку спостерігається коливання даного показника, проте підприємство намагається стабілізувати ситуацію.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу має спадну динаміку, це свідчить про скорочення періоду обороту власного капіталу, а коефіцієнт оборотності оборотних активів вказує на кількість оборотів обігових коштів за період або скільки виручки припадає на 1 грн. Цей показник має тенденцію до зростання і вказує на збільшення прибутку.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує у скільки разів виручка перевищує заборгованість перед дебіторами. На досліджуваному підприємстві цей показник збільшується до 2019 р., а з 2020 р. поступово знижується, спадна динаміка має негативні наслідки і вказує на зниження платіжної дисципліни.

Динаміку досліджуваних коефіцієнтів можна побачити на рисунку 2.1.



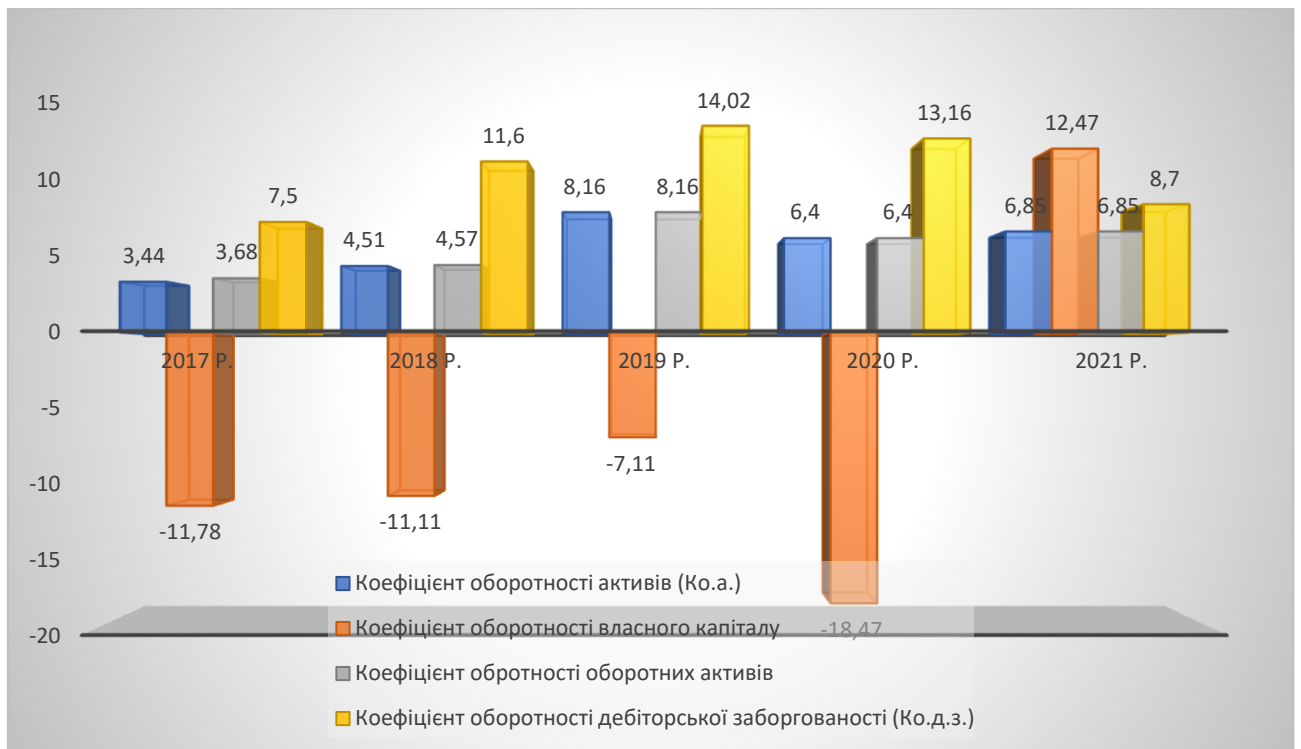


Рисунок 2.1. Динаміка коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.

Примітка: складено автором на основі додатку «М»

Розрахунок ділової активності ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за період 2017 – 2021 рр. показали, що ефективність основної діяльності, тобто швидкість обертання фінансових ресурсів є не стабільною, та має тенденцію до зниження протягом досліджуваного періоду. Однією з причин таких результатів став несприятливий економічний клімат в Україні, через поширення пандемії.

Наступним етапом нашого дослідження буде оцінка майнового стану ТОВ «Маркетингові технології ПБС». Для цього ми будемо застосовувати коефіцієнтний аналіз за допомогою даних поданих у Балансі підприємства, на кінець 2017 року до кінця 2021 року. Результати дослідження наведені в додатку «М».

Використання основних засобів визначає амортизацію, об'єктом виступає вартість, яка амортизується, а строк користування – період, протягом якого підприємство використає свої необоротні активи.

Результати проведеного дослідження показали, що Коефіцієнт зносу ОЗ має від'ємне значення і коливається в межах  $-1$ , нормативне ж значення не повинно перевищувати  $0,5$ . Тенденція до спадання цього показника є позитивною ознакою використання основних засобів. В загальному, це означає, що основні фонди підприємства не є застарілими і використовуються достатньою мірою.

Коефіцієнт придатності ОЗ показує ту частину основних засобів, які є придатними до експлуатації. Значення даного показника поступово знижується і за період 2019 – 2021 рр. дорівнює нулю. Досліджуваний коефіцієнт можна вважати позитивним, у разі його зростання, натомість ми спостерігаємо його негативну тенденцію.

Коефіцієнт співвідношення оборотних та необоротних активів показує ліквідність балансу підприємства і позитивним вважається його зростанням. Результати нашого дослідження показали, що цей показник знаходить на рівні одиниці, тобто свідчить про стабільний стан ліквідності, проте позитивним результатом було б зростання цього коефіцієнта.

Коефіцієнт фондоддачі показує, яка частка доходу припадає на 1 грн. вартості ОЗ. З 2017 року цей показник має позитивну динаміку до зростання, проте з 2019 р. Чистий дохід підприємства дорівнював вартості залишкової вартості ОЗ, позитивним значенням цього показника була б позитивна тенденція до зростання.

Коефіцієнт фондомісткості характеризує вартість ОЗ, яка припадає на 1 грн. доходу, позитивним значенням є спадна динаміка, яку ми і спостерігаємо на досліджуваному підприємстві.

Динаміку коефіцієнтів майнового стану ТОВ «Маркетингові технології ПБС» можна побачити на діаграмі 2.2.

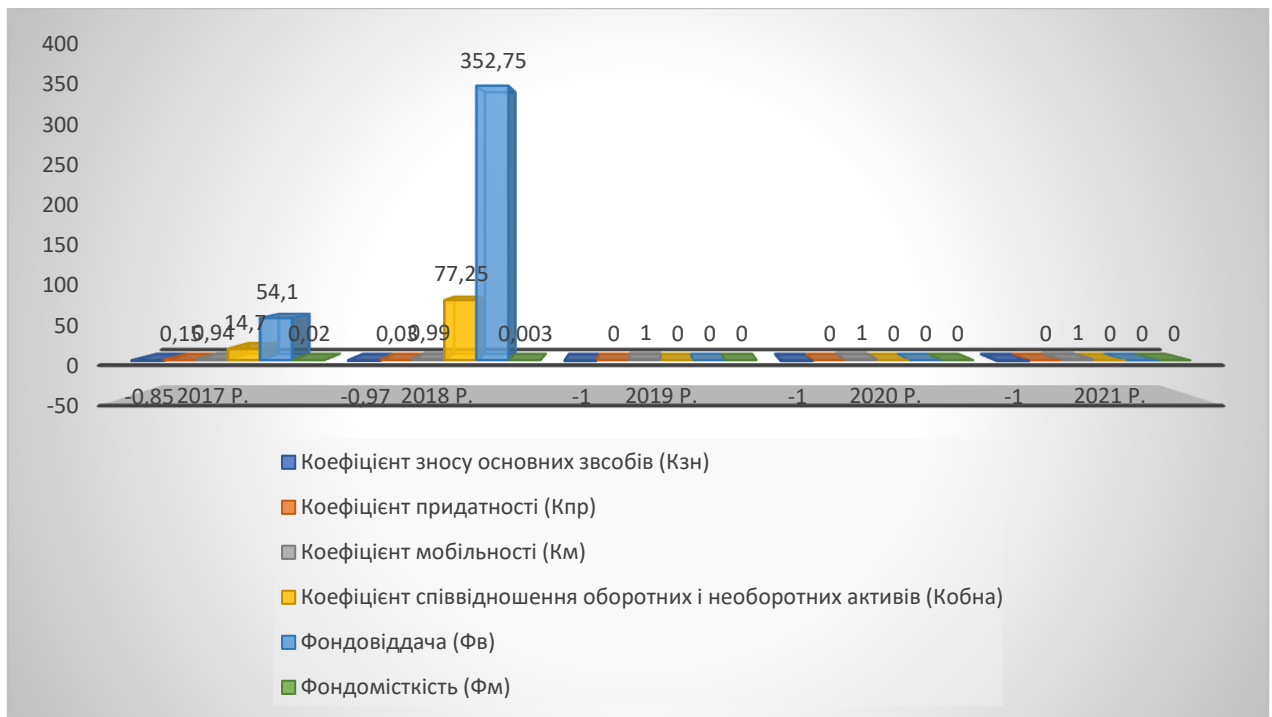


Рисунок 2.2. Аналіз майнового стану ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.

Примітка: складено автором на основі додатку «М»

Наступним етапом нашого дослідження буде визначення фінансової стійкості досліджуваного підприємства. Взагалі, фінансова стійкість пов'язана із ступенем залежності підприємства від кредиторів та інвесторів і характеризується співвідношенням власних і позикових коштів.

Для розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості визначимо наявність джерел для формування запасів на 2017 - 2021 роки. Результати розрахунків відображено в додатку «Н».

Аналізуючи абсолютні показники фінансової стійкості досліджуваного підприємства, необхідно зазначити, що для ТОВ «Маркетингові технології ПБС» характерна позитивна тенденція до зростання показників, а у 2021 р. – абсолютно стійкий стан.

Комплексна оцінка фінансової стійкості підприємства проводиться шляхом розрахунку відносних показників (додаток «Н»). Аналіз здійснюється

шляхом розрахунку і порівняння окремих показників з базовими, а також вивчення динаміки їх змін за певний період.

Відповідно до результатів проведеного дослідження коефіцієнт автономії до 2020 р. нижче нормативного 0,5, а це означає, що підприємство не може повністю погасити свої зобов'язання, але у 2021 р. ситуація покращилася і коефіцієнт дорівнював 0,55.

Коефіцієнт фінансової залежності показує, яка сума загальної вартості майна припадає на 1 грн. власних коштів. До 2019 р. коефіцієнт має позитивну динаміку до зростання, у 2020 р. різко знизився до -2,88, проте у 2021 році ситуація покращилася та коефіцієнт збільшився на 0,9 одиниці.

Коефіцієнт фінансового ризику показує співвідношення залучених коштів і власного капіталу, нормативне значення якого дорівнює 0,5, за нашими розрахунками даний показник значно нижчий, а це вказує на те, що підприємство знаходиться повністю на власному фінансуванні. У 2021 році ситуація змінилася і значення зросло до 0,82, тобто було залучено додаткові ресурси.

Коефіцієнт покриття вказує на можливість покриття боргів власним капіталом, від'ємне значення є негативним для роботи підприємства, проте у 2021 р. показник зріс до 1,22%, тобто підприємство повністю покриває свої зобов'язання.

Коефіцієнт самофінансування вказує на можливість підприємства фінансувати свою поточну діяльність за допомогою оборотного капіталу. До 2020 р. спостерігається від'ємне значення, тобто відсутність оборотного капіталу, а вже з 2021 р. значення зросло до 0,55.

Коефіцієнт фінансової стійкості вказує на активи, за рахунок яких сформовано стійкі джерела. Від'ємне значення є негативним показником, проте у 2021 р. 55% активів сформовано за рахунок стійких джерел.

Динаміку досліджуваних коефіцієнтів можна побачити на рисунку 2.3.

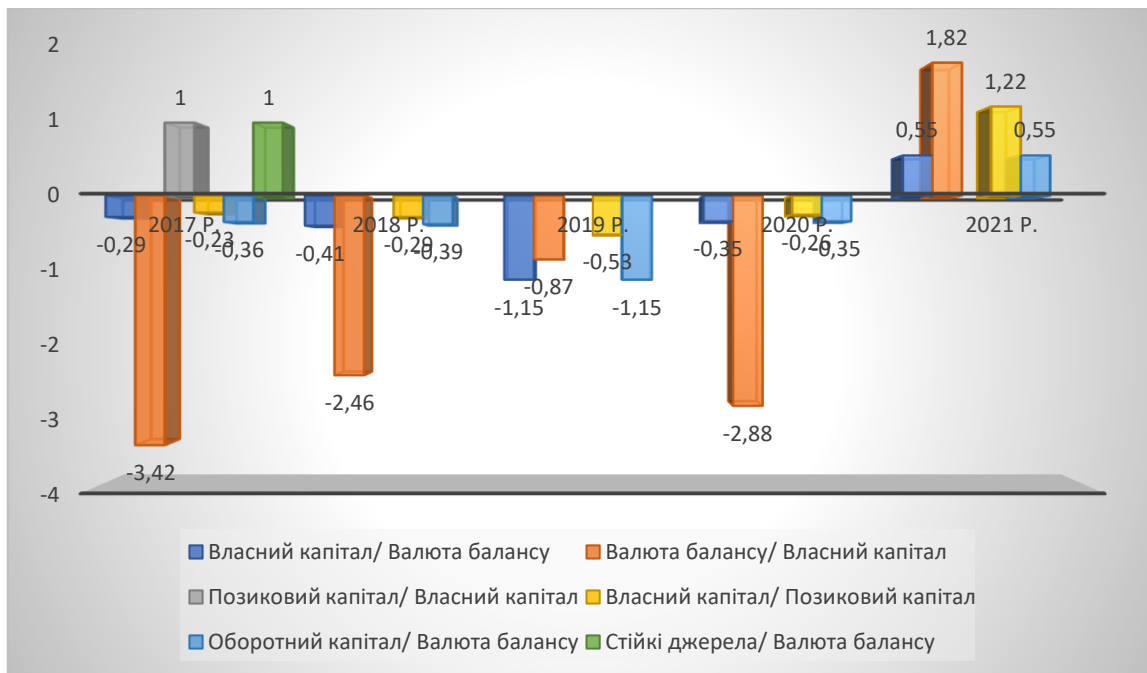


Рисунок 2.3. Коefіцієнтний аналіз фінансової стійкості ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.

Примітка: складено автором на основі додатку «Н»

Аналіз коefіцієнтів ліквідності досліджуваного підприємства (додаток «Н») показав, що коefіцієнт абсолютної ліквідності мав спадну динаміку до 2019 р., проте з 2020 р. змінив свій напрямок до зростання; коefіцієнт швидкої ліквідності має позитивну тенденцію до зростання протягом усього періоду, а найбільше його значення зафіксовано у 2021 р. – 2,22; коefіцієнт поточної ліквідності протягом 2017 – 2018 рр. тримався на позначці 0,7, але у 2019 р. різко знизився до 0,47 – ці відбулося за рахунок скорочення оборотних активів, проте в наступні роки коefіцієнт стрімко збільшувався. Динаміку коefіцієнтів можна побачити на рисунку 2.4.

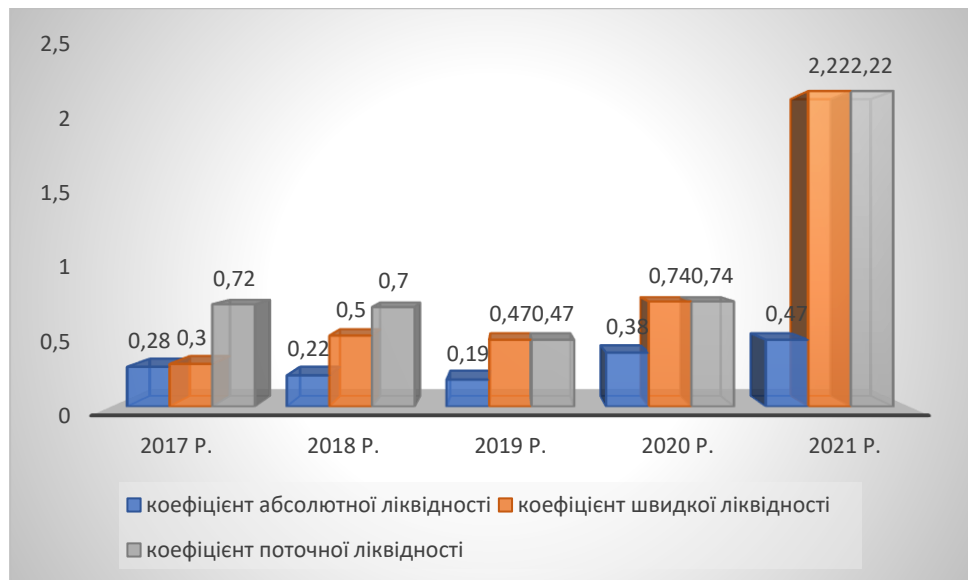


Рисунок 2.4 Динаміка коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.

Примітка: складено автором на основі додатку «Н»

За результатами рисунок 2.4 видно, що найбільшого значення мають коефіцієнти швидкої та поточної ліквідності, найвищі значення зафіксовано у 2021 р. – 2,22. Результатом цього стало збільшення об’ємів оборотних активів за поточний рік.

### 2.3. Оцінювання ефективності реалізації фінансової політики

На засновники або власників підприємства покладене фінансове керівництво, тому саме вони визначають фінансову політику підприємства у руках яких знаходиться основний інструмент її реалізації – фінансовий механізм реалізації. Ефективність реалізації фінансової політики можна оцінити ступенем реалізації стратегічних цілей та завдань.

Представимо види фінансової політики підприємства відповідно до їх цільового призначення та ефективність її здійснення на аналізованому підприємстві (табл.2.1).

## Види фінансової політики залежно від цільового призначення

| Види фінансової політики       | Цілі фінансової політики   | Цільові критерії оцінки ефективності фінансової політики   | Ефективність ведення фінансової політики ТОВ «Маркетингові технології ПБС» |
|--------------------------------|--|--|--|
| Політика управління капіталом  | Формування достатнього обсягу капіталу для фінансування оборотних та необоротних активів та оптимізація його структури | Формування достатнього обсягу капіталу, що забезпечує необхідні темпи економічного розвитку підприємства;<br>- мінімізація витрат на формування капіталу (мінімізація середньозваженої вартості капіталу);<br>- максимізація прибутковості (рентабельності) капіталу при передбаченому рівні фінансового ризику;<br>- мінімізація фінансового ризику, пов'язаного з використанням капіталу, при передбаченому рівні його доходності;<br>- забезпечення фінансової стійкості підприємства;<br>- забезпечення фінансової рівноваги підприємства у процесі його розвитку;<br>- зростання показників оборотності капіталу;<br>- зростання ринкової вартості підприємства | негативна  |
| Інвестиційна політика          | Забезпечення високих темпів економічного розвитку підприємства та максимізація його ринкової вартості                  | Забезпечення високих темпів розвитку операційної діяльності підприємства;<br>- зростання обсягу чистого прибутку підприємства;<br>- приріст власного капіталу підприємства;<br>- забезпечення ефекту синергізму;<br>- ефективне використання фінансових ресурсів;<br>- зростання ринкової вартості підприємства  | позитивна  |
| Антикризова фінансова політика | Відновлення фінансової рівноваги підприємства та мінімізація темпів зниження його ринкової вартості                    | - відновлення платоспроможності підприємства;<br>- підвищення фінансової стійкості підприємства;<br>- формування достатнього рівня фінансової безпеки підприємства   | позитивна  |

На основі вище проведених досліджень, визначимо ефективність ведення фінансової політики ТОВ «Маркетингові технології ПБС».

Для початку розберемо політику управління капіталом на досліджуваному підприємстві.

Зареєстрований капітал протягом 2017 – 2021 рр. залишився незмінним, а от до 2020 р. зафіксовано значні показники непокритого збитку і до 2019 р. підприємство мало збиткову діяльність. У 2021 р. даний показник збільшився до 103,8 тис. грн. і було відновлено прибутковість. Також, варто зазначити, що капітал підприємства формується лише за рахунок власних джерел.

Аналіз рентабельності власного капіталу та фінансової стійкості показав від’ємні значення до 2020 р., проте у 2021 р. її змогли відновити, тобто підприємство за допомогою управлінських рішень змогло покращити фінансові показники та зберегти свою ліквідність.

Підсумовуючи результати політики управління капіталом на досліджуваному підприємстві, можна сказати, що керівники приймають правильні рішення для збереження рентабельності капіталу та подальшого розвитку підприємства.

Інвестиційна політика ТОВ «Маркетингові технології ПБС» забезпечує високий темп приросту від операційної діяльності та збільшила обсяги чистого прибутку з 2020 р., адже з 2017 р. до 2019 р. підприємство мало збиткову діяльність. Тому можна сказати, що керівництво агенства раціонально використовує наявні фінансові ресурси.

Антикризова фінансова політика досліджуваного підприємства також показує позитивні результати, адже агенство з 2017 р. до 2020 р. мало від’ємні значення показників фінансової стійкості та платоспроможності, проте за 2021 р. їх вдалося відновити.

## **Висновки до розділу 2**

Узагальнення результатів проведеного дослідження у другому розділі за темою кваліфікаційної роботи «Фінансова політика підприємства: оцінювання



факторів впливу та напрями підвищення ефективності (на прикладі підприємства ТОВ «Маркетингові технології ПБС»))»

Для написання кваліфікаційної роботи було обрано товариство з обмеженою відповідальністю «Маркетингові технології ПБС», яке функціонує на території м. Тернопіль на основі КВЕД «73.11.Рекламні агенства» і засноване у 2004 році. Протягом своєї діяльності підприємство зарекомендувало себе, як надійний партнер з креативними ідеями і який може реалізувати ваші, будь-які, бажання у сфері рекламних послуг. Також агенція надає широкий спектр послуг – від створення особистого бренду до монтажу вивісок. Організаційна структура досліджуваного підприємства є лінійно-функціональною, проте управлінські зв'язки можуть змінюватися залежно від проекту, який необхідно реалізувати.

Аналіз загальної оцінки майнового стану ТОВ «Маркетингові технології ПБС» надав наступні результати: збільшення розміру оборотних активів, збільшення прибутку та чистого доходу, сума пайового капіталу залишається не змінною; аналіз рентабельності показав негативну динаміку до 2020 р., проте за 2021 р. підприємство змогло її відновити; показники ділової активності, тобто швидкість обертання фінансових ресурсів є нестабільною, та має тенденцію до зниження до 2020 року (однією з причин таких результатів став несприятливий економічний клімат в Україні, через поширення пандемії, проте у 2021 році ситуація значно покращилася та оборотність активів набула позитивних значень); на підприємстві зафіксована абсолютна ліквідність показників.

Фінансова політика управління капіталом показала, що на підприємстві залишається фіксоване значення зареєстрованого капіталу і, що з 2020 р. було відновлено прибуткову діяльність; інвестиційна політика забезпечує високий темп приросту від операційної діяльності та збільшила обсяги чистого прибутку, керівництво агенства раціонально використовує наявні фінансові ресурси; антикризова фінансова політика досліджуваного підприємства має позитивну тенденцію до зростання, адже агенство з 2017 р. до 2020 р. мало від'ємні значення показників фінансової стійкості та платоспроможності, проте за 2021 р. їх вдалося відновити.

## РОЗДІЛ 3

### ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПБС»

#### 3.1. Розробка програми фінансової політики для підприємства

У попередньому розділі наукової роботи ми оцінювали фактори, які впливають на формування та реалізацію фінансової політики відповідно до їх цілей. Для формування політики управління, інвестиційної політики та антикризової політики важливим фактором є фінансова стійкість підприємства, то на її основі і будемо розробляти нову програму. У цьому розділі ми проведемо аналіз за допомогою економіко-статистичного методу, щоб визначити зв'язок між факторами та результативним показником.

Сучасний стан інформаційного простору створює ініціативу для застосування багатофакторних моделей, щоб визначити взаємозалежність між результативним значенням та факторами впливу. Саме тому тут доцільно використовувати кореляційно-регресійний аналіз, мета якого є визначення коефіцієнтів кореляції між наявними статистичними даними.

Для дослідження ми обрали значення показників власного капіталу ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр. (додаток Д) та аналіз фінансової стійкості (додаток «Н») за той самий період.

Щоб визначити ефективність фінансової політики ми будемо досліджувати: фінансову стійкість для політики управління капіталом; операційну діяльність для інвестиційної політики; підвищення фінансової стійкості для антикризової фінансової політики.

Дослідження почнемо з аналізу залежності фінансової стійкості до розміру власного капіталу ТОВ «Маркетингові технології ПБС». На основі проведеного дослідження у попередньому розділі визначимо, який зв'язок існує між

отриманими коефіцієнтами та побудуємо її функцію за допомогою комп'ютерної програми Excel, результати дослідження представлені на рисунку 3.1.



Рисунок 3.1 Залежність показників фінансової стійкості до розміру власного капіталу за 2017 – 2021 рр.

Примітка: складено автором на основі додатку «А»

Дослідження показало, що між коефіцієнтами фінансової стійкості та розміром власного капіталу найбільш підходяща функція – поліноміальна, її рівняння:  $y = 27,271x^2 - 136,43x + 91,9$ ;  $R^2 = 0,8958$ .

Зростання поліноміальної функції свідчить про пряму залежність між показниками, тому збільшення обсягів власного капіталу несе за собою зміцнення фінансової стійкості.

Для визначення чи є кореляційний зв'язок між значеннями коефіцієнтів фінансової стійкості ми взяли показники власного капіталу за 2017 – 2021 рр. та досліджувані коефіцієнти отримані результати представлені у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Залежність коефіцієнтів фінансової стійкості до власного капіталу ТОВ  
«Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.

|         | Власний капітал | Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) | Коефіцієнт фінансової залежності | Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового ліверіджу) | Коефіцієнт покриття | Коефіцієнт самофінансування | Коефіцієнт фінансової стійкості |
|---------|-----------------|--|----------------------------------|---|---------------------|-----------------------------|---------------------------------|
|         | у               | х1   | х2                               | х3  | х4                  | х5                          | х6                              |
| 2017 р. | -32,6           | -0,29  | -3,42                            | -4,42   | -0,23               | -0,36                       | -0,29                           |
| 2018 р. | -38,1           | -0,41  | -2,46                            | -3,46   | -0,29               | -0,39                       | -0,41                           |
| 2019 р. | -81,2           | -1,15  | -0,87                            | -1,87   | -0,53               | -1,15                       | -1,15                           |
| 2020 р. | -38,9           | -0,35  | -2,88                            | -3,88   | -0,26               | -0,35                       | -0,35                           |
| 2021 р. | 103,8           | 0,55   | 1,82                             | 0,82  | 1,22                | 0,55                        | 0,55                            |

Примітка: складено автором на основі додатку «Д» та «Н»

Визначення кореляційного зв'язку між компонентами показало наступні значення (табл. 3.2.), нормативне значення якого між показниками:  $k \geq 0,8$  – сильний кореляційний зв'язок;  $0,8 > k \geq 0,4$  – наявний кореляційний зв'язок;  $k < 0,4$  – кореляційний зв'язок відсутній.

Таблиця 3.2

Кореляційний зв'язок показників фінансової стійкості ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр.

|    | у    | х1   | х2   | х3   | х4   | х5   | х6   |
|----|------|------|------|------|------|------|------|
| у  | 1,00 |      |      |      |      |      |      |
| х1 | 0,94 | 1,00 |      |      |      |      |      |
| х2 | 0,74 | 0,48 | 1,00 |      |      |      |      |
| х3 | 0,74 | 0,48 | 1,00 | 1,00 |      |      |      |
| х4 | 0,99 | 0,90 | 0,81 | 0,81 | 1,00 |      |      |
| х5 | 0,95 | 1,00 | 0,50 | 0,50 | 0,91 | 1,00 |      |
| х6 | 0,94 | 1,00 | 0,48 | 0,48 | 0,90 | 1,00 | 1,00 |

Примітка: складено автором на основі табл. 3.1

Відповідно до нормативного значення бачимо, що між показниками наявний сильний зв'язок, отримана значення більше 0,8, лише показник

фінансової залежності та фінансового ризику має незначне відхилення від норми, але кореляційний зв'язок наявний.

У результаті виявлення кореляційно-регресійного зв'язку між досліджуваними показниками, було розраховано коефіцієнт множинної регресії, детермінацію, стандартну помилку, t-критерій Стюдента, результати наведені у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3.

#### Коефіцієнти множинної регресії

| <i>Regression Statistics</i> |       |
|------------------------------|-------|
| Multiple R                   | 1     |
| R Square                     | 1     |
| Adjusted R Square            | 65535 |
| Standard Error               | 0     |
| Observations                 | 5     |

Примітка: складено автором на основі табл. 3.1

Коефіцієнт множинної регресії  $R=1$  показує щільний зв'язок між факторними величинами та результативним показником;  $R^2=1$  – це залежність розмірів власного капіталу на 100% обумовлена факторними величинами. Стандартна помилка дорівнює нулю, тобто наявний дуже щільний зв'язок між досліджуваними компонентами. Нові коефіцієнти кореляції представлені у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

#### Коефіцієнти кореляції

|           | <i>Coefficients</i> | <i>Standard Error</i> | <i>t Stat</i> | <i>P-value</i> |
|-----------|---------------------|-----------------------|---------------|----------------|
| Intercept | 70,63533            | 0                     | 65535         | #NUM!          |
| X1        | 0                   | 0                     | 65535         | #NUM!          |
| X2        | 27,24801            | 0                     | 65535         | #NUM!          |
| X3        | 0                   | 0                     | 65535         | #NUM!          |
| X4        | -80,39765           | 0                     | 65535         | #NUM!          |
| X5        | -207,3952           | 0                     | 65535         | #NUM!          |
| X6        | 355,8651            | 0                     | 65535         | #NUM!          |

Примітка: складено автором на основі табл. 3.1

На основі даних табл. 3.5, ми отримали нове рівняння регресії:  
 $Y=70,64+X1+27,25X2+X3-80,4X4-207,4X5+355,87X6$ ;

Визначення кореляційного зв'язку між показниками фінансової стійкості та власним капіталом, показало наявність сильного зв'язку між факторами X1, X4, X5, X6, лише фактори X2 та X3 мають незначні відхилення від нормативного значення, але кореляційний зв'язок присутній.

Так як ми вже визначили пряму залежність між досліджуваними компонентами, то можемо запропонувати змінити обсяги власного капіталу і розрахувати, як це вплине на фінансовий стан підприємства. Для того, щоб оцінити запропоновані зміни також будемо застосовувати кореляційно-регресійну модель.

### **3.2. Обґрунтування реалізації фінансової політики на підприємстві**

Аналіз запропонованої моделі фінансової політики управління у попередньому пункті цього розділу показав пряму залежність між показниками фінансової стійкості та обсягами власного капіталу. Саме тому варто оцінити перспективи впровадження такої моделі на підприємство.

Вважається, що цим умовам більшою мірою відповідає критерій максимізації власного капіталу, тобто ринковій вартості підприємства. Підвищення достатку власників підприємства полягає не стільки в зростанні поточних прибутків, скільки в підвищенні ринкової ціни їх власності.

В період зрілості, коли підприємство вже зайняло свою нішу на ринку й здатність до самофінансування досить висока, підприємство намагається витягнути максимум прибутку з усіх можливостей, які дають йому його обсяги виробництва, а також технічний і комерційний потенціали.

Для ТОВ «Маркетингові технології ПБС» побудуємо, на основі отриманих даних прогнозу модель на наступні три роки (2022 – 2024 рр.) та визначимо, як зміняться результати, якщо обсяг власного капіталу, з кожним роком, буде збільшуватися на 50 тис. грн. Отримані результати представлені у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

## Результати коефіцієнтів фінансової стійкості на 2017 – 2024 рр.

| Показник  | Алгоритм розрахунку                | Джерела інформації             | 2017 р. | 2018 р. | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. | 2022 р. | 2023 р. | 2024 р. |
|---|------------------------------------|--------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| 1   | 2                                  | 3                              | 4       | 5       | 6       | 7       | 8       | 9       | 10      | 11      |
| Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)        | Власний капітал/ Валюта балансу    | р. 1495/ р.1900                | -0,29   | -0,41   | -1,2    | -0,4    | 0,55    | 0,81    | 1,07    | 1,34    |
| Коефіцієнт фінансової залежності                      | Валюта балансу/ Власний капітал    | р.1900/ р.1495                 | -3,42   | -2,46   | -0,9    | -2,9    | 1,82    | 1,22    | 0,93    | 0,74    |
| Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового ліверіджу) | Позиковий капітал/ Власний капітал | р.1595+р.1695+ р.1700/ р.1495  | -4,42   | -3,46   | -1,9    | -3,9    | 0,82    | 0,55    | 0,42    | 0,34    |
| Коефіцієнт покриття                                   | Власний капітал/ Позиковий капітал | р.1495/р.1595+ р.1695+р.1700   | -0,23   | -0,29   | -0,5    | -0,3    | 1,22    | 1,8     | 2,39    | 2,98    |
| Коефіцієнт самофінансування                           | Оборотний капітал/ Валюта балансу  | (р.1495+р.1595) -р.1095/р.1900 | -0,36   | -0,39   | -1,2    | -0,4    | 0,55    | 0,81    | 1,07    | 1,34    |
| Коефіцієнт фінансової стійкості                       | Стійкі джерела/ Валюта балансу     | р.1495+р.1595/ р.1900          | -0,29   | -0,41   | -1,2    | -0,4    | 0,55    | 0,81    | 1,07    | 1,34    |
| Власний капітал                                       |                                    | р. 1495                        | -32,6   | -38,1   | -81     | -39     | 103,8   | 154     | 204     | 254     |

Примітка: складено автором на основі додатку «Д»

У таблиці 3.5 представлені результати обрахунків з урахуванням запропонованих змін. Динаміку показників та зв'язок між ними можна побачити на діаграмі 3.2

Дослідження показало, що між коефіцієнтами фінансової стійкості та розміром власного капіталу найбільш підходяща функція – поліноміальна, її рівняння:  $y = 6,975x^2 - 14,418x - 47,432$ ;  $R^2 = 0,9122$

Зростання поліноміальної функції свідчить про пряму залежність між показниками, тому збільшення обсягів власного капіталу несе за собою зміцнення фінансової стійкості.

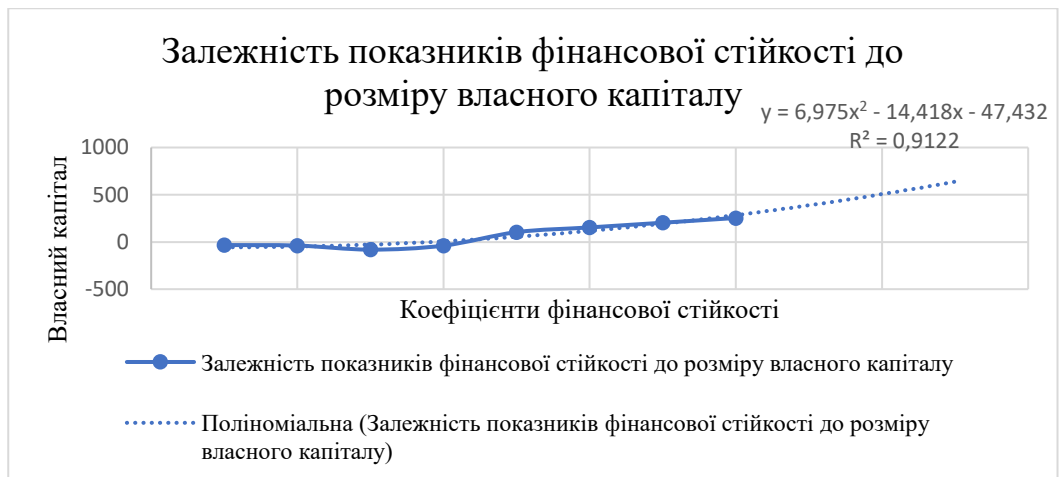


Рисунок 3.2. Залежність показників фінансової стійкості до розміру власного капіталу ТОВ «Маркетингові технології ПБС», 2017 – 2024 рр.

Примітка: складено автором на основі додатку «П»

Для визначення чи є кореляційний зв'язок між запропонованими змінами та значеннями коефіцієнтів фінансової стійкості (додаток «П») досліджувані коефіцієнти отримані результати представлені у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Кореляційний зв'язок між коефіцієнтами фінансової стійкості та власним капіталом за 2017 – 2024 рр.

|    | У    | X1   | X2   | X3   | X4   | X5   | X6   |
|----|------|------|------|------|------|------|------|
| У  | 1,00 |      |      |      |      |      |      |
| X1 | 0,98 | 1,00 |      |      |      |      |      |
| X2 | 0,78 | 0,71 | 1,00 |      |      |      |      |
| X3 | 0,83 | 0,76 | 1,00 | 1,00 |      |      |      |
| X4 | 1,00 | 0,97 | 0,79 | 0,84 | 1,00 |      |      |
| X5 | 0,98 | 1,00 | 0,72 | 0,77 | 0,97 | 1,00 |      |
| X6 | 0,98 | 1,00 | 0,71 | 0,76 | 0,97 | 1,00 | 1,00 |

Примітка: складено автором на основі таблиці 3.5

Відповідно до нормативного значення бачимо, що між показниками наявний сильний зв'язок, отримана значення більше 0,8, лише показник фінансової залежності та фінансового ризику має незначне відхилення від норми, але кореляційний зв'язок наявний.



У результаті виявлення кореляційно-регресійного зв'язку між досліджуваними показниками, було розраховано коефіцієнт множинної регресії, детермінацію, стандартну помилку, t-критерій Стюдента, результати наведені у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Коефіцієнти множинної регресії

| <i>Regression Statistics</i> |            |
|------------------------------|------------|
| Multiple R                   | 0,99995796 |
| R Square                     | 0,99991593 |
| Adjusted R Square            | 0,49970576 |
| Standard Error               | 2,21410102 |
| Observations                 | 8          |

Примітка: складено автором на основі табл. 3.5

Коефіцієнт множинної регресії  $R=0,99$  показує щільний зв'язок між факторними величинами та результативним показником;  $R^2=0,99$  – це залежність розмірів власного капіталу на 99,9% обумовлена факторними величинами, лише 0,01% обумовлена іншими факторами, які не було взято для дослідження.

У таблиці 3.8 представлені показники, що характеризують достовірність моделі регресії.

Таблиця 3.8

Характеристика достовірності моделі регресії

|            | <i>df</i> | <i>SS</i>  | <i>MS</i>  | <i>F</i>   | <i>Significance F</i> |
|------------|-----------|------------|------------|------------|-----------------------|
| Regression | 6         | 116614,556 | 19435,7593 | 4757,59966 | 0,011097214           |
| Residual   | 2         | 9,80448661 | 4,90224331 |            |                       |
| Total      | 8         | 116624,36  |            |            |                       |

Примітка: складено автором на основі табл. 3.4

Значущий показник F та F-статистики вказують на достатній достовірний рівень результатів аналізу, а коефіцієнти кореляції представлені в табл. 3.9.

## Коефіцієнти кореляції

|           | <i>Coefficients</i> | <i>Standard Error</i> | <i>t Stat</i> | <i>P-value</i> |
|-----------|---------------------|-----------------------|---------------|----------------|
| Intercept | 9,6108961           | 26,27106559           | 0,36583579    | 0,74955885     |
| X1        | 0                   | 0                     | 65535         | #NUM!          |
| X2        | -8,48542853         | 20,56224735           | -0,4126703    | #NUM!          |
| X3        | 10,3512639          | 22,07517601           | 0,46890969    | 0,68527965     |
| X4        | 65,6404278          | 10,01509278           | 6,55415074    | 0,02249658     |
| X5        | -1,92692655         | 37,91126298           | -0,0508273    | 0,96408287     |
| X6        | 40,1265975          | 40,40919798           | 0,99300653    | 0,42535095     |

Примітка: складено автором на основі табл. 3.5

На основі даних табл. 3.9, ми отримали нове рівняння регресії:  $Y=9,61+X1-8,49X2+10,35X3+65,64X4-1,93X5+40,13X6$ .

Прогнозна модель показала, що збільшення власного капіталу підприємства несе за собою зміцнення фінансової стійкості. Якщо підприємство продовжить і надалі обрану управлінську політику, то зможе зберегти свої позиції на ринку.

### Висновки до розділу 3

У пункті 3.1. ми акцентували увагу на збережені та підвищені фінансової стійкості показників ТОВ «Маркетвнгові технології ПБС»:

- для політики управління капіталом це буде забезпечення достатності капіталу для формування оборотних та необоротних активів;
- для інвестиційної політики забезпечення економічного розвитку підприємства, ефективне використання наявних фінансових ресурсів, збільшення чистого прибутку, приріст власного капіталу та збільшення його ринкової вартості;
- для антикризової фінансової політики – підвищення фінансової стійкості, фінансова безпека та збереження платоспроможності.

Кореляційно-регресійна модель показала наявний щільний зв'язок між обсягами власного капіталу та показниками фінансової стійкості. Для

подальшого економічного розвитку досліджуваного підприємства було запропоновано зміни у обсягу власного капіталу.

У другому параграфі цього розділу ми оцінили вплив запропонованих змін, результати дослідження показали, що приріст власного капіталу кожного року на 50 тис. грн. збільшив кореляційний зв'язок між факторами впливу, а визначення рівняння регресії показало статистичну значимість показників. Тому можна сказати, що стабільний приріст власного капіталу на 50 тис. грн. кожного року забезпечить досліджуваному підприємству фінансову незалежність та знизить фінансовий ризик.

Ефект від запропонованих змін для інвестиційної політики підприємства забезпечить стабільно-високі темпи розвитку операційної діяльності, приріст власного капіталу забезпечить зростання чистого прибутку.

На політику управління капіталом приріст власного капіталу також має позитивний ефект, адже забезпечить економічний розвиток підприємству, збільшить рентабельність та збереже рівновагу у процесі розвитку.

Зміни в антикризовій політиці збільшення обсягу власного капіталу забезпечить фінансову стійкість у подальшому періоді та закріпить фінансову безпеку.

## РОЗДІЛ 4

### ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

#### 4.1. Організація охорони праці на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

Управління охороною праці на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» складається з підготовки, прийняття і реалізації рішень по розробці і виконанню організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів, направлених на забезпечення безпеки, збереження здоров'я і працездатності працюючих в процесі роботи.

Управління охороною праці на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» забезпечується реалізацією наступних питань:

1. Організація та координація робіт по охороні праці між службами, посадовими особами та інженерно-технічними працівниками.

2. Одержання якісної і кількісної інформації про фактичний стан охорони праці в структурних підрозділах і на підприємстві в цілому.

3. Планування заходів по підвищенню рівня охорони праці в структурних підрозділах.

4. Реалізація заходів, направлених на покращення умов праці та підвищення її безпеки.

5. Застосування мір матеріального покарання за незадовільні результати роботи по охороні праці та морального і матеріального стимулювання за кращі показники роботи по охороні праці.

6. Система управління охороною праці на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» побудована на основі загальних принципів багаторівневих систем із зворотнім зв'язком.

Досліджуючи фінансування заходів охорони праці на підприємстві на ТОВ «Маркетингові технології ПБС» необхідно відмітити, що спрямовується 0,5% від фонду оплати праці підприємства (таблиця 4.1).

Таблиця 4.1

Фінансування заходів охорони праці на підприємстві  
ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за період 2017-2021 рр.

| Роки | ФОП, тис. грн. | Сума фінансування 0,5% від<br>ФОП, тис.грн. | Абсолютне<br>відхилення, тис.грн. |
|------|----------------|---|-----------------------------------|
| 2017 | 1075,3         | 5,38  | -                                 |
| 2018 | 1200,8         | 6,00  | 0,63                              |
| 2019 | 1243,3         | 6,22  | 0,21                              |
| 2020 | 1506,7         | 7,53  | 1,32                              |
| 2021 | 1805,4         | 9,03  | 1,49                              |

Досліджуючи обсяги фінансування заходів з охорони праці на підприємстві необхідно відмітити динаміку до зростання загального обсягу фінансування, зокрема якщо у базовому періоді показник становив 5,38 тис.грн., то у звітному 2021 році складала 9,03 тис.грн., відповідний показник зростає за весь аналізований період становить 3,65 тис.грн.

Аналіз шкідливих та небезпечних виробничих факторів на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» проводять згідно з ГОСТ 12.1.003-74. Згідно з класифікацією ГОСТ 12.1.003-74 до числа небезпечних та шкідливих факторів, що виникають при проведенні дослідження слід віднести: нервово-психічні перевантаження (розумове перевантаження, монотонність праці, емоційні перевантаження); фізичне перевантаження; невідповідність параметрів мікроклімату робочої зони санітарним нормам; недостатня або надмірна освітленість робочої зони; несприятливе забарвлення стін та підлоги, віддзеркалення; робота з комп'ютером. Психофізіологічні небезпечні і шкідливі виробничі чинники викликають перевантаження, що по характері дії підрозділяються на фізичні і нервово-психічні. Фізичні перевантаження підрозділяються на статичні, гіподинамічні, динамічні. Причинами нервово-психічних перевантажень можуть бути розумова перенапруга, перенапруга аналізаторів, монотонність праці, емоційні перевантаження [16, с.96].

Шкідливі фактори в першу чергу це: комп'ютери, оргтехніка, кондиціонери, випромінювання. По-друге, це багата кількість офісних співробітників, які дуже часто відволікають. Оскільки офісне приміщення відкритого типу, розділене перегородкою на секції.

#### **4.2. Реалізація заходів щодо створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків**

Створення матеріальних резервів здійснюється для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків. Номенклатура та обсяги матеріальних резервів визначаються з урахуванням прогнозованих для конкретної території, галузі, об'єкта підприємства видів та рівня надзвичайних ситуацій, обсягів робіт з ліквідації їх наслідків, розмірів заподіяних збитків, обсягів забезпечення життєдіяльності постраждалого населення. Створення, утримання та поповнення матеріальних резервів на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» здійснюється [92, с.71]: оперативного – за рахунок коштів державного бюджету через ДСНС; відомчого – за рахунок коштів державного бюджету через відповідні центральні органи виконавчої влади; регіонального та місцевого – за рахунок коштів місцевих бюджетів; об'єктового – за рахунок власних коштів підприємств.

Матеріальні резерви на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» розміщуються на об'єктах, призначених або пристосованих для їх зберігання, за рішенням керівників відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підприємств з урахуванням оперативної доставки таких резервів до можливих зон надзвичайних ситуацій.

Створення та накопичення матеріальних резервів здійснюється відповідно до річних графіків, затверджених відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та керівниками підприємств. Матеріальні резерви використовуються виключно для: здійснення запобіжних заходів у разі

загрози виникнення надзвичайних ситуацій; ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; проведення невідкладних відновлювальних робіт і заходів; надання постраждалому населенню необхідної допомоги для забезпечення його життєдіяльності; розгортання та утримання тимчасових пунктів проживання і харчування постраждалого населення; забезпечення пально-мастильними та іншими витратними матеріалами транспортних засобів підприємств та громадян, залучених для евакуації постраждалого населення із зони надзвичайної ситуації та можливого ураження. Матеріальні резерви на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» використовуються відповідно до рівня надзвичайної ситуації, зокрема [45]: оперативний – для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території держави за рішенням Голови ДСНС; відомчий - для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах відповідних галузей економіки; регіональний, місцевий та об'єктовий – для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на відповідних територіях та об'єктах.

Відпуск матеріальних цінностей з матеріальних резервів (крім об'єктового), що підлягають освіженню (поновленню), здійснюється за рішенням зазначених керівників на конкурсних засадах. Кошти, отримані внаслідок реалізації матеріальних цінностей, спрямовуються на придбання і закладення до матеріальних резервів аналогічних матеріальних цінностей. Відповідальність за створення та використання матеріальних резервів, здійснення контролю за їх наявністю несуть посадові особи органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підприємств відповідно до закону.

#### **4.3. Визначення на основі прогнозу можливих НС потреби у матеріальних і фінансових ресурсах підприємства**

У результаті надзвичайних подій щоденно в Україні виникають надзвичайні ситуації, внаслідок яких ускладнюються умови виробництва. Відшкодування надзвичайних витрат підприємств відбувається в основному за

рахунок державних коштів. Необхідно зауважити, що постраждалі підприємства не в змозі за рахунок цих коштів відновити звичайну діяльність, оскільки їх надзвичайні витрати в останні роки перевищують надзвичайні доходи.

Разом із тим, глибокі і всебічні теоретичні дослідження в даній області обліку відсутні. Вивчення наукових праць і практика господарської діяльності свідчать про те, що і досі залишаються дискусійними безліч теоретичних положень, а цілий ряд принципово важливих питань, пов'язаних з обліком надзвичайних доходів і витрат підприємств потребують суттєвого вдосконалення.

Окремі положення щодо визначення категорії «надзвичайна подія», які наводяться в економічній літературі українських та зарубіжних авторів, мають ряд недоліків, категорія «надзвичайна діяльність» взагалі не має визначення в економічній літературі, хоч і використовується.

Ще однією проблемою сучасного обліку є те, що визначення даних понять наводяться у незначній частині законодавчих актів, причому зміст визначення одного і того ж поняття може відрізнятися у різних документах. Важливим питанням також є класифікація надзвичайних подій для потреб обліку, яка на даний час відсутня.

Згідно із Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати» надзвичайна подія це – подія або операція, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді [1].

Отже, даний документ зазначає, що критеріями для віднесення події до надзвичайної є її неочікуваність і незвичайний характер. Інших критеріїв у Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку не наводиться.

Так, у зв'язку з військовою агресією російської федерації зараз в Україні формується нова правова база для фіксації та відшкодування збитки, завданих війною.

Понесені підприємством та бізнесом збитки можуть виражатися:



- у прямих матеріальних збитках, у зв'язку з втратою чи пошкодженням майна підприємства внаслідок воєнних дій;
- невиконанням умов господарських договорів;
- тратах внаслідок упущеної вигоди.

Для того, щоб отримати компенсацію збитків, отриманих в результаті війни бізнесу необхідно вчинити низку дій.

#### *Підтвердження права власності на майно*

Перш за все, необхідно надати підтверджуючі документи права власності на відповідне майно (правовстановлюючі документи щодо об'єктів нерухомості, автомобільного транспорту та іншої спеціальної техніки, документи, які підтверджують придбання іншого майна).

#### *Фіксація руйнування чи пошкодження майна*

Наступний крок - фіксація факту знищення чи пошкодження майна та доведення причинно-наслідкового зв'язку між бойовими діями та знищенням чи пошкодженням майна. Для цього необхідно подати відповідну заяву про злочин до поліції, для порушення кримінальної справи. Якщо в результаті ворожих дій на підприємстві виникла аварія чи пожежа необхідно скласти відповідний акт із залученням працівників ДСНС.

Додатковим доказом причинно-наслідкового зв'язку можуть слугувати фото- чи відеоматеріали, також за можливості, від працівників підприємства можуть бути отримані письмові пояснення у формі доповідних записок.

#### *Оцінка завданих збитків*

У правовому полі України поки лише формується комплексний механізм відшкодування втрат, завданих військовою агресією російської федерації.

Зокрема, Постановою КМ від 20.03.22 р. № 326 було затверджено Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації, який містить процедуру визначення розміру збитків, отриманих внаслідок військових дій та їх відшкодування.

Також у Верховній Раді зареєстровано декілька проєктів, що регулюють питання оцінки завданих збитків.

Крім того, Міністерство економіки та Фонд держмайна обговорюють методику оцінки завданої шкоди. Даний документ регулюватиме визначення розміру реальних збитків, визначення упущеної вигоди, визначення витрат, необхідних для відновлення майна та майнових прав юридичних осіб, котрі постраждали в результаті військових дій.

Визначення особи, винної у заподіянні збитків та їх відшкодування

Оскільки суб'єктом неправомірних дій є російська федерація, то варто говорити про пред'явлення позову та відшкодування збитків у судовому порядку саме до рф. Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду у справі № 308/9708/19 сформував висновок стосовно судового імунітету рф у справі про відшкодування шкоди, заподіяної державою-агресором.

Якщо суд України, розглядає справу, де відповідачем визначено рф, суд має право ігнорувати імунітет цієї країни та розглядати справи про відшкодування шкоди, заподіяної особі в результаті збройної агресії рф.

На жаль, вирішення питання щодо подальшого відшкодування збитків відповідно до судового рішення можливе лише після перемоги України. Наразі ведуться активні переговори із напрацювання механізмів репарацій: хто матиме право ухвалювати дані рішення, за рахунок яких коштів ці рішення виконуватимуться.

#### **Висновки до розділу 4**

Узагальнюючи результати дослідження проведеного в четвертому розділі кваліфікаційної роботи необхідно відмітити наступне:

1. Організація охорони праці на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» здійснює служба охорони праці. Служба охорони праці даного підприємства опрацьовує ефективну цілісну систему управління охорони праці підприємства.

4. Створення матеріальних резервів на підприємстві здійснюється для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків. Створення, утримання та поповнення матеріальних

резервів здійснюється: оперативного – за рахунок коштів державного бюджету через ДСНС; відомчого – за рахунок коштів державного бюджету через відповідні центральні органи виконавчої влади; регіонального та місцевого – за рахунок коштів місцевих бюджетів; об’єктового - за рахунок власних коштів підприємств.

5. Оцінка стійкості роботи об’єкта – це всебічне вивчення підприємства з погляду здатності його протистояти впливу вражаючих факторів ядерного вибуху, відновлення виробництва при одержанні середніх і слабких руйнувань. Мета дослідження складається в тому, щоб виявити уразливі місця в роботі об’єкта у воєнний час і виробити найбільш ефективні пропозиції і рекомендації, спрямовані на підвищення його стійкості.

6. Виконання цієї задачі на підприємстві ТОВ «Маркетингові технології ПБС» покладається на сили цивільної оборони. Підвищення стійкості роботи досягається проведенням ряду організаційних та інженерно-технічних заходів, що враховують вимоги ЦО і результати оцінки стійкості роботи об’єкта і спрямованих на забезпечення безперебійності виробничого процесу в надзвичайній ситуації, максимальне зниження можливих втрат і руйнувань.

## ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У даній кваліфікаційній роботі представлено теоретичні засади та методи організації фінансової політики: оцінювання факторів впливу та напрями підвищення ефективності. У ході виконання наукової роботи було отримано наступні результати:

1. Метою наукової роботи виступає аналіз факторів, які впливають на господарську діяльність та фінансове управління підприємством, на основі дослідження необхідно було розробити рекомендації щодо впровадження нової фінансової політики на досліджуваному підприємстві.

У ході виконання роботи було застосовано економічний, фінансовий та коефіцієнтний аналіз, як метод ефективно оцінки діяльності підприємства; застосовано комплексний підхід до систематизації отриманих результатів; за допомогою економічної моделі дали оцінку факторам впливу на фінансову політику та визначили взаємозв'язок між аналізованими компонентами; здійснили діагностику економічної безпеки та фінансового управління на досліджуваному підприємстві.

2. Фінансова політика займає важливу роль у структурі загальної політики держави, у тому числі соціальної, медичної чи військової сфери. На ринкові відносини в країні та за її межами, фінансова політика також має значний вплив, від цього залежить добробут усього суспільства. Держава має вплив і регулює формування державної казни, нагромадження капіталу, розвиток ВВП, визначення додаткової вартості та відтворення робочої сили.

3. Відповідно до досліджених умов наукових теорій основним критерієм є максимізація власного капіталу, тобто розвиток підприємства з метою збільшення його ринкової вартості у перспективі.

4. Для організації фінансової політики на підприємстві необхідно ефективно поєднати між собою економічні, фінансові, правові технічні та управлінські елементи для досягнення поставлених цілей. Також у формуванні фінансової політики для підприємства важливо застосовувати математичні та

статистичні методи моделювання, щоб оцінити ефект від прийнятих управлінських рішень, для цього доцільно використовувати інноваційні технології (фінансові програми), які дозволяють швидко та якісно обробляти великі кількості інформації.

5. Доходи та витрати підприємства є ключовими функціями у формуванні фінансової політики, яка діє відповідно на стратегічному та оперативному рівнях, тобто формує короткострокову та довгострокову концепцію, з метою вирішення поточних проблем та збереження фінансової стійкості у майбутньому.

6. Управлінські рішення на підприємстві приймаються на основі зовнішньої та внутрішньої інформації, яка надходить до керівництва і яка має прямий або зворотний зв'язок і впливає на керування та керувану систему.

Для аналізу інформації, яка надійшла на підприємство доцільно використовувати факторний аналіз, за допомогою якого можна визначити взаємо- та причинно-наслідкові зв'язки між досліджуваними чинниками. Обов'язковою умовою такого методу є однорідність вибірки, число ознак, зв'язок між змінними та симетричний розподіл даних. Спочатку проводиться аналіз фінансово-господарських показників і на його основі визначаються слабкі та сильні сторони діяльності підприємства, а потім будується економіко-математична модель, щоб побудувати прогноз.

7. На основі стратегічних цілей суб'єктів малого підприємництва фінансова політика поділяється на:

- політику управління капіталом, яка відповідає за накопичення достатніх об'ємів капіталу, щоб забезпечити економічний розвиток;
- інвестиційну політику, що забезпечує швидкий розвиток операційної діяльності;
- антикризову політику, яка забезпечує збереження та підвищення фінансової стійкості підприємства.

Відповідно до показників звіту про фінансові результати та балансу проводиться діагностика, щоб визначити раціональність управлінських рішень.

8. Для виконання наукової роботи було обрано товариство з обмеженою відповідальністю «Маркетингові технології ПБС». Підприємство засновано в Україні та функціонує на території Тернопільської області, за адресом: місто Тернопіль, вул. Степана Будного, 28, офіс 337/2, поштовий індекс 46001. Відповідно даним Єдиного державного реєстру фізичних осіб-підприємців досліджуване підприємство засноване 5 березня 2004 р., статутний капітал компанії на 2022 рік складає – 20 998 грн., основна діяльність за КВЕД 73.11 Рекламні агенства. Чинний директор від дати заснування залишається – Тимошик Михайло Морозенкович.

Агенція на ринку Тернополя працює 18 років, за цей час пережила не одну економічну кризу та зберегла свої конкурентні позиції також зарекомендувала себе, як креативний та відповідальний партнер. Підприємство надає безліч маркетингових послуг від розробки персонального сайту до монтажу рекламних вивісок. До проєктів має завжди креативний підхід, тим самим завоювала прихильність не лише у місцевих мешканців, а й у закордонних клієнтів.

9. Загальна оцінка майнового стану ТОВ «Маркетингові технології ПБС» має наступні результати: зафіксовано збільшення числа оборотних активів; зростання прибутку та чистого доходу; розмір статутного капіталу протягом досліджуваного періоду залишився фіксованим; показники рентабельності, ділової активності (швидкості обертання фінансових ресурсів) мають негативну динаміку до 2020 р., але керівництво підприємства змогло їх відновити та значно підвищити у 2021 р. (головною причиною негативних результатів фінансової діяльності була економічна криза, через пандемію, яка торкнулася усього світу); також варто зазначити, що компанія має абсолютну ліквідність.

10. Фінансове керівництво підприємства здійснюють власники або засновники, відповідно вони і визначають види фінансової політики, залежно від їх цільового призначення. Аналіз управлінських рішень на досліджуваному підприємстві показав наступні результати:

– ефект від ведення політики управління капіталом має негативне значення, адже до 2020 р. зафіксовано збиткову діяльність, а статутний капітал сформовано власними джерелами;

– інвестиційна політика з 2020 р. має позитивну тенденцію до розвитку, адже забезпечує високий темп приросту операційної діяльності та збільшує обсяг чистого прибутку;

– антикризова політики також має позитивний ефект, адже підприємству вдається зберегти свою ліквідність та платоспроможність.

11. У другому розділі наукової роботи ми дали оцінку результатам господарської діяльності ТОВ «Маркетингові технології ПБС» та факторам, які впливають на фінансову політику підприємства відповідно до її цілей, та визначили, що головним фактором впливу є показники фінансової стійкості на динаміку та обсяги власного капіталу. Саме тому було вирішено, на основі отриманих даних, розробити нову програму фінансового розвитку на основі економіко-статистичного моделювання, і дізнатися чи є зв'язок між факторами впливу та кінцевим результатом.

12. У третьому розділі, на основі актуальних потреб інформаційного простору, визначили ефективність застосування багатofакторних статистичних моделей економічного аналізу.

Так як у попередньому розділі ми визначили залежність між показниками фінансової стійкості, тобто факторами впливу, та розміром власного капіталу підприємства на основі одержаних результатів ТОВ «Маркетингові технології ПБС» за 2017 – 2021 рр. побудували кореляційно-регресійну модель.

Досліджувана модель визначила щільний зв'язок між факторами та результативним показником, саме тому було запропоновано в нести зміни у розмір власного капіталу обраного підприємства.

Нами було припущено, що збільшення обсягу власного капіталу на 50 тис. грн. в арифметичній прогресії з кожним наступним роком, збільшить зв'язок між компонентами та забезпечить зростання фінансової стійкості ТОВ

«Маркетингові технології ПБС», тим самим покращить ефект від впровадження нової політики управління капіталом.

13. У другому пункті розділу 3 ми обґрунтували реалізацію запропонованих змін в політиці управління капіталом, тобто розрахували нові коефіцієнти фінансової стійкості на основі запропонованих змін, а саме: збільшення власного капіталу на 50 тис. грн. у кожному наступному році на період з 2022 р. по 2024 р.

Розрахунок залежності нових показників фінансової стійкості також показав поліноміальну функцію та прямо пропорційну модель зростання лінії тренду, але  $R^2$  збільшився до 0,91 з 0,89, що свідчить про сильну залежність між досліджуваними даними.

Розрахунок кореляційної матриці також має позитивну тенденцію зростання щільного зв'язку досліджуваних факторів впливу.

Моделювання множинної регресії показало 99,9% залежності між розміром власного капіталу та коефіцієнтами фінансової стійкості та лише 0,01% спричинені іншими змінними.

На основі проведеного кореляційно-регресійного моделювання ми дійшли висновку, що арифметичне зростання числа власного капіталу на 50 тис. грн. призведе до абсолютної фінансової стійкості ТОВ «Маркетингові технології ПБС». Тому, якщо запровадити запропоновані зміни в фінансовій політиці управління капіталом протягом наступних 2023 – 2024 рр. підприємство зможе зберегти свою ринкову позицію і буде підготовлене до непередбачуваних фінансових ризиків.



## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апопій В.В., Бабенко С.Г., Гончарук Я.А. та ін. Комерційна діяльність на ринку товарів та послуг: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Навч.-метод. центр «Укоопосвіта». К.: НМЦ «Укоопосвіта», 2018. 457 с.
2. Балтук В.А., Кулик М. П., Яцюк Р. А. Охорона праці: навч. посіб. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т «Львів. політехніка» - 3-є вид., доповн. Львів: Львів. політехніка, 2016. 386 с.
3. Березуцький В. В., Бондаренко Т. С., Валенко Г. Г. та ін. Основи охорони праці. Х.: Факт, 2018. 480 с.
4. Винник Т., Химич І., Константюк Н.. Фінансово-економічне оцінювання діяльності підприємств в умовах нестабільності. *Галицький економічний вісник*. 2020. Том 64. № 3. С. 116-127.
5. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 488 с.
6. Грибан В.Г., Негодченко О. В. Охорона праці: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 280 с.
7. Гудзь О. Є. та ін. Науково-методичне забезпечення формування та реалізації фінансової політики підприємства. *Облік і фінанси*, 2013, 2: 69-86. URL: [https://dut.edu.ua/uploads/p\\_1010\\_21227672.pdf](https://dut.edu.ua/uploads/p_1010_21227672.pdf)
8. Гурчунова Є. Сутність фінансової політики підприємства та методи її реалізації. URL: <https://aboutmarketing.info/ekonomika/sutnist-finansovoyi-polityky-pidpryemstva-ta-metody-yiyi-realizatsiyi/>
9. Дергалюк Б. В. Економічна сутність поняття «фінансова політика» та принципи її реалізації на підприємстві *Ефективна економіка*. 2017, № 5 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5574>
10. Добровольська О.В., Ясинська Д.В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. *Економічний простір*. 2021. Вип. 166. С. 81—84.

11. Долінський, Л. Б. Рибачок О. С. Кореляційно-регресійний аналіз інвестиційної привабливості АПК. *Економічний аналіз : зб. наук. праць* Тернопіль 2016. Том 24. № 1. – С. 30-37.
12. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Х.: Компанія СМІТ, 2019. 69 с.
13. Єгорова О.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава: РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
14. Закаблук Г. О. Дослідження динаміки показників фінансовоекономічного стану промислових підприємств на засадах інтегрального оцінювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 12. С. 36–41. 82
15. Залуцька Х. Я. Стратегічна піраміда як основа бізнес-коригування досягнення цільових орієнтирів управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком машинобудівних підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 316–322. URL: [https://www.business-inform.net/export\\_pdf/business-inform-2020-7\\_0-pages316\\_322.pdf](https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-7_0-pages316_322.pdf)
16. Занора В. Розвиток підприємства: сутність, форми, види. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 6 (61). С. 69–78.
17. Запорожець О.І., Халмурадов Б.Д., Применко В.І. та ін. Безпека життєдіяльності: підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 448 с.
18. Зацарний В. В., Зацарна О.В., Землянська О. В., Праховнік Н. А. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Київ, НТУУ «КПІ», 2016. 230 с.
19. Івашко О. А. Теорія фінансів : навч. посіб. Луцьк, 2014. 402 с.
20. Катренко Л. А., Кіт Ю. В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2019. 540 с.
21. Кащена Н. Б. Горошанська О. О., Польова Т. В. Ділова активність підприємства: сутність та методика аналізу : монографія. Харків. Видавництво: Іванченка І. С., 2016. – 196 с.

22. Киш Л. М. Стратегічне управління, як основна частина менеджменту підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Випуск 38-1. С. 107–113.

23. Клебанова Т. С., Гур'янова Л. С., Чаговець Л. О., Панасенко О. В., Сергієнко О. А., Яценко Р. М. Бізнес-аналітика багато вимірних процесів. Сутність модель факторного аналізу, його основні завдання: мультимедійний навчальний посібник. URL: <http://ebooks.git-elt.hneu.edu.ua/babap/8-1-id8-1.html>

24. Кобилецький В. Р., Період окупності власного капіталу / В. Р. Кобилецький. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»* URL: <https://www.finalon.com/slovník-ekonomichnikh-pokaznikiv/314-period-okupnosti-vlasnogo-kapitalu>.

25. Ковалевська А. В., Шалімова Д. С. Аналіз ринку як передумова вдосконалення процесу іміджблдингу підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3 (506). С. 459-469.

26. Красношاپка В. В., Моргун О. В. Фінансові стратегії у контексті антикризового управління. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1834>

27. Красношاپка В. В., Моргун О. В., Залуцька Х. Я. Стратегічна піраміда як основа бізнес-коригування досягнення цільових орієнтирів управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком машинобудівних підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 316–322. URL: [https://www.businessinform.net/export\\_pdf/business-inform-2020-7\\_0-pages-316\\_322.pdf](https://www.businessinform.net/export_pdf/business-inform-2020-7_0-pages-316_322.pdf)

28. Кривов'язюк І. В., Божидарнік Т. В. Комплексна економічна діагностика підприємства : монографія. Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2018. 226 с.

29. Купріна Н.М., Величко О.М. Фінансовий аналіз оборотних активів підприємства: теоретичний та практичний аспект. *Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 р.* Одеса: Одеська

національна академія харчових технологій, 2021. С. 56-58. URL: <https://www.onaft.edu.ua/download/konfi/2021/Collection-of-abstractseconom-19-20-21.pdf>

30. Купріна Н.М., Ступницька Т.М., Антонюк О.П., Величко О.М. Сучасні аспекти фінансового аналізу оборотних активів підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13, вип. 3. С. 46-55. doi: 10.15673/fie.v13i3.2131

31. Купріна Н.М., Ступницька Т.М., Баранюк Х.О., Величко О.М. Оборотні активи в системі управління підприємства: сучасні аспекти обліку, аналізу та аудиту. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13, вип. 2. С. 50-57. doi: 10.15673/fie.v13i2.2040

32. Кухній Л. Розвиток підприємств електротехнічної галузі як передумова успішного функціонування на ринку. *Галицький економічний вісник*. 2016. Вип. 50. С 47–54.

33. Макаренко М.В. Формування механізму управління ефективним функціонуванням підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. - 2005. - №1. - С. 126-135.

34. Москаленко В.П., Пластун О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 6. С. 180—192

35. Основи охорони праці : підручник. [М.С. Одарченко, А.М. Одарченко, В.І. Степанов, Я. М. Черненко]. Х.: Издат, 2017. 334 с.

36. Особливості антикризового управління та економічної діагностики підприємством в сучасних умовах. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4954>

37. Офіційний сайт підприємства ТОВ «Маркетингові технології ПБС». URL: <https://mt-pbs.te.ua/> (дата звернення до ресурсу 30.11.2022 року)

38. Павленко О.П., Бурсук Г.Ю. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50) жовтень. С. 981-984.

39. Павлова І.В. Прогнозування фінансових показників як елемент планування розвитку діяльності підприємства. *Логістика*. 2017. № 690. С. 752—755.
40. Павлова І.В. Прогнозування фінансових показників як елемент планування розвитку діяльності підприємства. *Логістика*. 2014. № 690. С. 752—755.
41. Петрашук М. М. Використання методів кореляційно-регресійного аналізу для моделювання рівня фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні. *Ефективна економіка*, 2013, № 6 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2139>
42. Показники фінансової стійкості і стабільності підприємства та їх оцінка. URL: <https://buklib.net/books/28029/>
43. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. *Інвестиції: практика та досвід* 2016, № 5, [http://www.investplan.com.ua/pdf/5\\_2016/12.pdf](http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2016/12.pdf)
44. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. № 270/96 ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 39. Ст. 181.
45. Проблемні питання обліку надзвичайних доходів і витрат. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/problemni-pitannya-obliku-nadzvichaynih-dohodiv-i-vitrat.html>
46. Савченко А.М., Матвіюк А.В. Оборотні активи виробничого підприємства в сучасних умовах: обліково-аналітичний аспект // *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 6 (23). С. 698-705
47. Сисоєва І.М. Моделі прогнозування прибутку підприємства в залежності від методів облікової політики. URL: <http://intkonf.org/sisoeva-im-modeli-prognozuvannya-pributku-pidpriemstva-vzalezhnosti-vidmetodiv-oblikovoyi-politiki>
48. Сіменко І.В., Косова Т.Д. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 384 с.

49. Сіменко І.В., Косова Т.Д. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 384 с.

50. Сугак Т. О. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової складової системи економічної безпеки підприємств гірничо-промислового комплексу : дис. ... канд. екон. наук : 21.04.02. Київ, 2018. 271 с. URL: [http://library.krok.edu.ua/media/library/category/disertatsiji-avtoreferati-vidguki/suhak\\_2018-disertatsija.pdf](http://library.krok.edu.ua/media/library/category/disertatsiji-avtoreferati-vidguki/suhak_2018-disertatsija.pdf)

51. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навч. посіб. К. : Знання, 2018. 647 с.

52. Тимошик НС Ефективність фінансових інструментів/Наталія Тимошик//Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“, 31 березня-01 квітня 2021 року.—Т.: ФОП Паляниця ВА, 2021.—С. 100–101.

53. Ткаченко С. О., Сперос Дж. Н. Концепція системи антикризового управління фінансами підприємства. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 30 листопада 2018 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. С. 279–281.

54. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання.. К.: Основа, 2016 448 с.

55. Фігуш П., Маркович І. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“ та I Міжнародного студентського наукового форуму „Креативна економіка очима молоді“, 29-31 березня 2018 року. Т. : ФОП Паляниця В.А., 2018. Том 1. С. 86-87.

56. Химич І.Г., Винник Т.М., Константюк Н.І., Тимошик Н.С., Юрик Н.Є. Фінансова безпека підприємства як антикризовий метод управління. Електронне

наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», № 25. 2021. С. 153-159.

57. Химич І.Г., Тимошик Н.С. Бізнес-аналіз: стратегія діяльності в умовах війни. II Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції в бізнесі та менеджменті: теорія і практика»: Зб. тез доповідей. Одеса: ОНМУ, 2022. С. 86-89.

58. Шпанський І.К. Маркетингові дослідження: інформація, аналіз, прогноз: навч. посібник. М.: Фінанси і статистика, 2019. 325 с.

59. Bilyk, V., Kolomytseva, O., Myshkovych, O., Tymoshyk, N., & Shcherbatykh, D. (2021). Modeling sensitivity indices of industrial enterprise organizational change. *Amazonia Investiga*, 10(45), pp. 230-241.

60. The Global Innovation Index (GII). URL: [https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo\\_pub\\_gii\\_2020/ua.pdf](https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020/ua.pdf)

## Зміст фінансової політики

| У вузькому розумінні  | У широкому розумінні  |
|---|---|
| <p>Включає дві підсистеми, або взаємопов'язані напрями діяльності держави:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— політика у сфері державних фінансів;</li> <li>— політика у сфері недержавних фінансів (за галузями, регіонами тощо).</li> </ul>   | <p>Механізм державного регулювання всіх соціально-економічних процесів та явищ, що включає широкий арсенал фінансових інструментів, засобів, форм і методів розподілу та перерозподілу ВВП й національного доходу і діє через національну фінансову систему країни,</p> |
| <p>Ефективним методом взаємодії державних і недержавних фінансів вважається такий, що сприяє оптимальному зростанні національного доходу. Під останнім розуміється макроекономічний стан співвідношення доходів і витрат у складі бюджетів усіх учасників національного господарства, що забезпечують оптимум процесів зберігання, накопичення та споживання.</p> | <p>Склад фінансової політики:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— бюджетно-податкова;</li> <li>— грошово-кредитна;</li> <li>— інвестиційна;</li> <li>— страхова;</li> <li>— амортизаційна;</li> <li>— валютна;</li> <li>— митна;</li> <li>— інші.</li> </ul>   |



Рисунок 1. Цілі фіскальної політики





Рисунок 2. Основні моделі головної цільової функції

Примітка: складено автором на основі [4, с. 7-8]

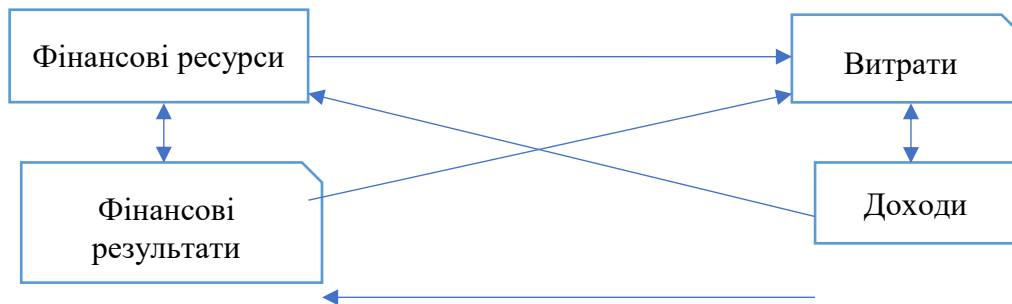


Рисунок 3. Схематичне зображення організації фінансової політики за методом «комерційний розрахунок»



Рисунок 4. Метод неприбуткової діяльності у формуванні фінансової політики

## Класифікація фінансової інформації на підприємстві

| Основні класифікаційні ознаки  | Види фінансової інформації  | коментар   |
|--|---|--|
| 1  | 2   | 3  |
| За джерелом формування   | - планова фінансова інформація;<br>- фактична фінансова інформація;<br>- звітна фінансова інформація.   | Дозволяє розділити інформацію за методами формування в системі управління фінансами комерційної організації.         |
| По відношенню до інформаційного простору підприємства                | - зовнішня;<br>- внутрішня.   | Відокремлює фінансову інформацію, що надходить щодо зовнішнього і внутрішнього простору організації.                 |
| За видами діяльності підприємства                                    | - фінансова інформація операційної діяльності;<br>- фінансова інформація інвестиційної діяльності;<br>- фінансова інформація фінансової діяльності. | Оцінює ефективність роботи підприємства за видами діяльності.  |
| За масштабом обслуговування фінансового процесу                      | - зведена фінансова інформація;<br>- фінансова інформація підрозділів.  | Допомагає поділити інформаційні потоки за рівнями управління.  |
| За спрямованістю   | - вхідна фінансова інформація;<br>- вихідна фінансова інформація.   | Розділяє напрямки фінансової інформації для використання на різних етапах управління.                                |
| По відношенню до обробки інформаційного потоку                       | - вихідна фінансова інформація;<br>- проміжна фінансова інформація;<br>- результатна фінансова інформація.  | Дозволяє визначити ступінь проходження фінансової інформації по етапах обробки в інформаційній системі підприємства. |
| За ступенем деталізації  | - синтетична (узагальнююча)<br>- фінансова інформація;<br>- аналітична (деталізована)<br>- фінансова інформація.                                    | Визначає причинно-наслідковий зв'язок подій фінансово-господарської діяльності підприємства.                         |
| За обсягом необхідних відомостей для управління економічним об'єктом | - комплексна фінансова інформація;<br>- тематична фінансова інформація.   | Розглядає і аналізує діяльність організації по блокам фінансового менеджменту.                                       |

Джерело інформації [8]

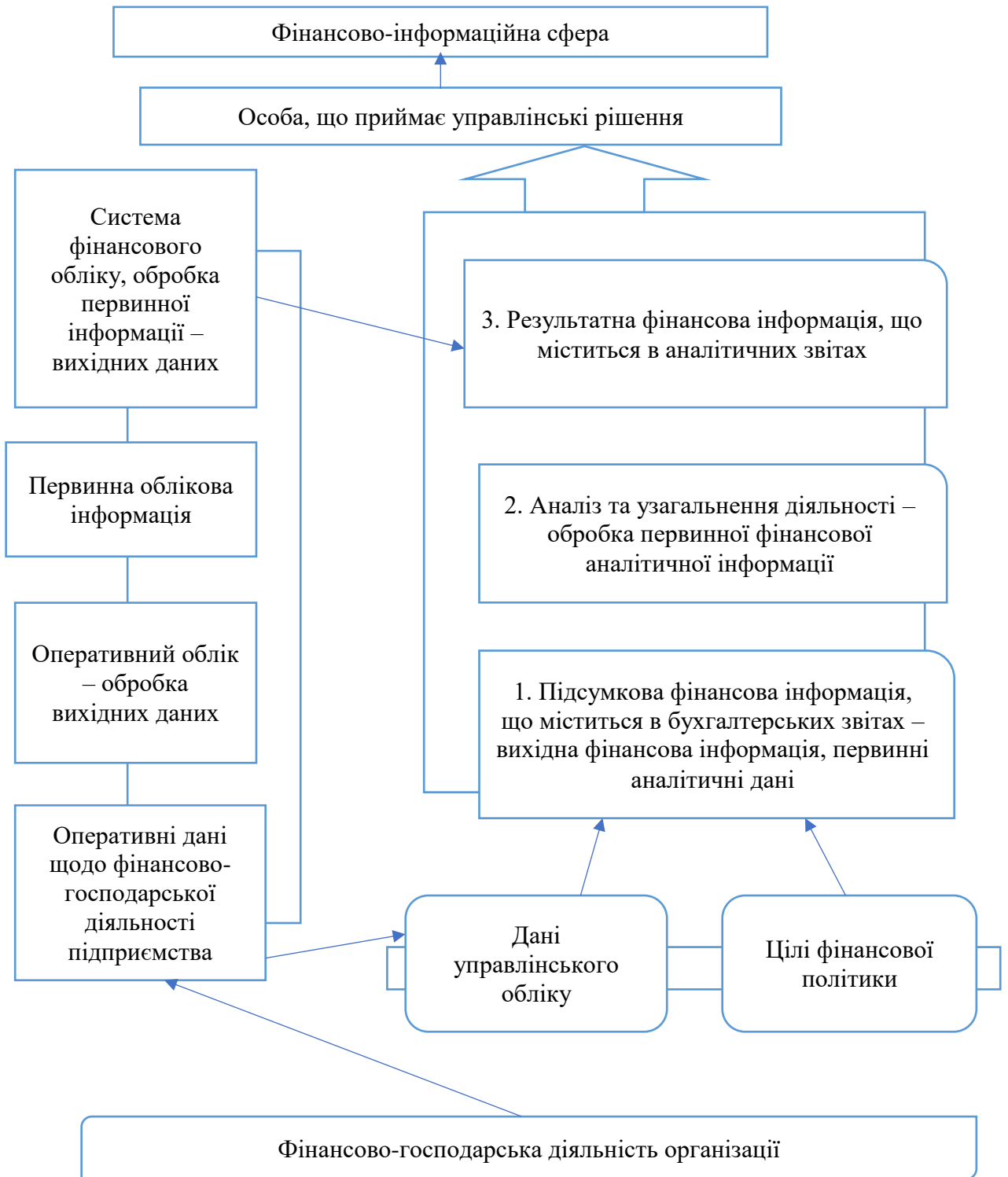


Рисунок 5. Процес генерування фінансової інформації для цілей розробки і реалізації фінансової політики



Рисунок 1. Схематичне зображення організаційної структури ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

Фінансова звітність підприємства ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

## Додаток Г

Таблиця 1.

## Абсолютне відхилення показників балансу ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

| Актив   | Абсолютне відхилення, тис./грн. |         |         |         |
|---|---------------------------------|---------|---------|---------|
|   | 2018 р.                         | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. |
| 1   | 3                               | 4       | 5       | 6       |
| <b>I. Необоротні активи</b>   |                                 |         |         |         |
| Незавершені капітальні інвестиції                                     | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Основні засоби  | -5,90                           | -1,20   | 0,00    | 0,00    |
| первісна вартість   | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| знос  | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Довгострокові біологічні активи                                       | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Довгострокові фінансові інвестиції                                    | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| інші необоротні активи  | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| <b>Усього за розділом I.</b>  | -5,90                           | -1,20   | 0,00    | 0,00    |
| <b>II. Оборотні активи</b>  | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Запаси  | 13,90                           | -26,80  | 0,00    | 0,00    |
| у тому числі готова продукція   | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Поточні біологічні активи   | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги      | -14,70                          | 4,70    | 13,40   | 94,10   |
| Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом                 | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| у тому числі за податок на прибуток                                   | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Інша поточна заборгованість   | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Поточні фінансові інвестиції  | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Гроші та їх еквіваленти   | -10,90                          | 0,20    | 28,00   | -17,30  |
| Витрати майбутніх періодів  | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Інші оборотні активи  | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| <b>Усього за розділом II.</b>   | -11,70                          | -21,90  | 41,40   | 76,80   |
| <b>III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття</b> | 0,00                            | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| <b>Баланс</b>   | -17,60                          | -23,10  | 41,40   | 76,80   |

продовження таблиці 1

| Пасив  | 2018          | 2019          | 2020         | 2021          |
|--|---------------|---------------|--------------|---------------|
| 1  | 2             | 3             | 4            | 5             |
| <b>I. Власний капітал</b>  |               |               |              |               |
| Зареєстрований (пайовий) капітал   | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| Додатковий капітал   | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| Резервний капітал  | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| Нерозподілений прибуток<br>(непокритий збиток)   | -5,50         | -43,10        | 42,30        | 142,70        |
| Неоплачений капітал  | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| <b>Усього за розділом I.</b>   | <b>-5,50</b>  | <b>-43,10</b> | <b>42,30</b> | <b>142,70</b> |
| <b>II. Довгострокові зобов'язання,<br/>цільове фінансування та<br/>забезпечення</b>                                  | <b>0,00</b>   | <b>0,00</b>   | <b>0,00</b>  | <b>0,00</b>   |
| <b>III. Поточні зобов'язання</b>   |               |               |              |               |
| Короткострокові кредити банків   | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| Поточна кредиторська заборгованість<br>за:   | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| довгостроковими зобов'язаннями   | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| товари, роботи, послуги  | -10,70        | 2,70          | 0,20         | -64,20        |
| розрахунки з бюджетом  | -1,70         | 0,00          | 0,00         | -0,50         |
| у тому числі з податку на прибуток   | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| розрахунками за страхування  | 0,00          | 11,10         | -0,40        | -8,60         |
| розрахунками з оплати праці  | 0,30          | 6,20          | -0,70        | 7,40          |
| Доходи майбутніх періодів  | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| Інші поточні зобов'язання  | 0,00          | 0,00          | 0,00         | 0,00          |
| <b>Усього за розділом III.</b>   | <b>-12,10</b> | <b>20,00</b>  | <b>-0,90</b> | <b>-65,90</b> |
| <b>IV. Зобов'язання, пов'язані з<br/>необоротними активами,<br/>утримуваними для продажу, та<br/>групами вибуття</b> | <b>0,00</b>   | <b>0,00</b>   | <b>0,00</b>  | <b>0,00</b>   |
| <b>Баланс</b>  | <b>-17,60</b> | <b>-23,10</b> | <b>41,40</b> | <b>76,80</b>  |

## Питома вага показників балансу ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

| Актив   | Питома вага, % |         |         |         |         |
|---|----------------|---------|---------|---------|---------|
|   | 2017 р.        | 2018 р. | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. |
| 1   | 2              | 3       | 4       | 5       | 6       |
| <b>I. Необоротні активи</b>   |                |         |         |         |         |
| Незавершені капітальні інвестиції                                     | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Основні засоби  | 6,37           | 1,28    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| первісна вартість   | 41,61          | 49,41   | 65,54   | 41,35   | 24,55   |
| знос  | -41,61         | -49,41  | -65,54  | -41,35  | -24,55  |
| Довгострокові біологічні активи                                       | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Довгострокові фінансові інвестиції                                    | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| інші необоротні активи  | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| <b>Усього за розділом I.</b>  | 6,37           | 1,28    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| <b>II. Оборотні активи</b>  | 2017 р.        | 2018 р. | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. |
| Запаси  | 11,57          | 28,54   | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| у тому числі готова продукція   | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Поточні біологічні активи   | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги      | 45,56          | 38,45   | 57,63   | 48,31   | 78,47   |
| Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом                 | 0,36           | 0,43    | 0,56    | 0,36    | 0,21    |
| у тому числі за податок на прибуток                                   | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Інша поточна заборгованість   | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Поточні фінансові інвестиції  | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Гроші та їх еквіваленти   | 36,14          | 31,31   | 41,81   | 51,34   | 21,32   |
| Витрати майбутніх періодів  | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| Інші оборотні активи  | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| <b>Усього за розділом II.</b>   | 93,63          | 98,72   | 100,00  | 100,00  | 100,00  |
| <b>III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття</b> | 0,00           | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    |
| <b>Баланс</b>   | 100,00         | 100,00  | 100,00  | 100,00  | 100,00  |



## Продовження додатку Г

## Продовження таблиці 1

| Пасив  | 2017 р.       | 2018 р.       | 2019 р.        | 2020 Р.       | 2021 р.       |
|--|---------------|---------------|----------------|---------------|---------------|
| 1  | 2             | 3             | 4              | 5             | 6             |
| <b>I. Власний капітал</b>  |               |               |                |               |               |
| Зареєстрований (пайовий) капітал   | 18,83         | 22,36         | 29,66          | 18,72         | 11,11         |
| Додатковий капітал   | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| Резервний капітал  | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)  | -48,07        | -62,94        | -144,35        | -53,39        | 43,81         |
| Неоплачений капітал  | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| <b>Усього за розділом I.</b>   | <b>-29,24</b> | <b>-40,58</b> | <b>-114,69</b> | <b>-34,67</b> | <b>54,92</b>  |
| <b>II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення</b>                            | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| <b>III. Поточні зобов'язання</b>   |               |               |                |               |               |
| Короткострокові кредити банків   | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| Поточна кредиторська заборгованість за:  |               |               |                |               |               |
| довгостроковими зобов'язаннями   | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| товари, роботи, послуги  | 123,68        | 135,46        | 183,47         | 115,95        | 34,87         |
| розрахунки з бюджетом  | 1,97          | 0,53          | 0,71           | 0,45          | 0,00          |
| у тому числі з податку на прибуток   | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| розрахунками за страхування  | 1,35          | 1,60          | 17,80          | 10,87         | 1,90          |
| розрахунками з оплати праці  | 2,24          | 2,98          | 12,71          | 7,40          | 8,31          |
| Доходи майбутніх періодів  | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| Інші поточні зобов'язання  | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| <b>Усього за розділом III.</b>   | <b>129,24</b> | <b>140,58</b> | <b>214,69</b>  | <b>134,67</b> | <b>45,08</b>  |
| <b>IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття</b> | 0,00          | 0,00          | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| <b>Баланс</b>  | <b>100,00</b> | <b>100,00</b> | <b>100,00</b>  | <b>100,00</b> | <b>100,00</b> |

продовження додатку Г

Таблиця 2

Абсолютне відхилення показників звіту «Про фінансові результати» ТОВ  
«Маркетингові технології ПБС»

| Абсолютне відхилення  |             |              |               |              |               |
|---|-------------|--------------|---------------|--------------|---------------|
| Стаття  | Код рядка   | 2018 р.      | 2019 р.       | 2020 р.      | 2021 р.       |
| 1   | 2           | 4            | 5             | 6            | 7             |
| Чистий дохід від реалізації продукту<br>(товару, робіт, послуг) | 2000        | 39,2         | 154,3         | 140,7        | 575,6         |
| Інші операційні доходи  | 2120        | 0            | 0             | 0            | 0             |
| Інші доходи   | 2240        | 0            | 0             | 0            | 0             |
| Разом доходи (2000+2120+2240)                                   | 2280        | 39,2         | 154,3         | 140,7        | 574,7         |
| Собівартість реалізованої продукції<br>(товарів, робіт, послуг) | 2050        | 0            | 0             | 0            | 0             |
| Інші операційні витрати   | 2180        | -61,6        | -191,9        | -55,3        | -502,2        |
| Інші витрати  | 2270        | 0            | 0             | 0            | 0             |
| <b>Разом витрати (2050+2180+2270)</b>                           | <b>2285</b> | <b>-60,8</b> | <b>-192,7</b> | <b>-55,3</b> | <b>-502,2</b> |
| Фінансовий результат до оподаткування<br>(2280-2285)            | 2290        | -22,4        | -37,6         | 85,4         | 73,4          |
| Податок на прибуток   | 2300        | 0            | 0             | 0            | 0             |
| <b>Чистий прибуток (збиток) (2290-2300)</b>                     | <b>2350</b> | <b>-22,4</b> | <b>-37,6</b>  | <b>85,4</b>  | <b>73,4</b>   |

Таблиця 3

Визначення показників рентабельності ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

| Назва показника                    | Алгоритм розрахунку       | Джерела інформації | Абсолютне відхилення |         |         |         |         |               |               |               |               |  |
|------------------------------------|---------------------------|--------------------|----------------------|---------|---------|---------|---------|---------------|---------------|---------------|---------------|--|
|                                    |                           |                    | 2017 р.              | 2018 р. | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. | 2021/<br>2017 | 2021/<br>2018 | 2021/<br>2019 | 2021/<br>2020 |  |
| 1                                  | 2                         | 3                  | 4                    | 5       | 6       | 7       | 8       | 9             | 10            | 11            | 12            |  |
| Рентабельність активів             | прибуток/Вартість активів | р.2350/р.1100      | 1,3                  | -0,2    | 0       | 0       | 0       | -1,3          | 0,2           | 0             | 0             |  |
| Рентабельність власного капіталу   | прибуток/Вартість активів | р.2350/р.1495      | -0,52                | 0,14    | 0,53    | -1,09   | 1,11    | 1,63          | 0,97          | 0,58          | 2,2           |  |
| Період окупності капіталу          | балансу/Чистий прибуток   | р.1900/р.2350      | 6,6                  | -17,07  | -1,64   | 2,65    | 1,63    | -5            | 18,7          | 3,27          | -1,02         |  |
| Період окупності власного капіталу | капітал/Чистий прибуток   | р.1495/р.2350      | -1,92                | 6,92    | 1,88    | -0,91   | 0,89    | 2,81          | -6,03         | -0,99         | 1,8           |  |

продовження додатку Г

Таблиця 4

Аналіз ділової активності ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

| Показник   | Алгоритм розрахунку  | Джерела інформації                                | 2017 р. | 2018 р. | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. | Відхилення (+, -)   |                     |                     |                     |
|--|--|---|---------|---------|---------|---------|---------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
|  |  |   |         |         |         |         |         | 2021 р. від 2017 р. | 2021 р. від 2018 р. | 2021 р. від 2019 р. | 2021 р. від 2020 р. |
| 1  | 2  | 3   | 4       | 5       | 6       | 7       | 8       | 9                   | 10                  | 11                  | 12                  |
| Коефіцієнт оборотності активів (Ко.а.)                       | Чистий дохід/ Вартість активів   | р. 2000 Ф.№2/<br>р.1300 Ф.№1                      | 3,44    | 4,51    | 8,16    | 6,4     | 6,85    | 3,41                | 2,34                | -1,31               | 0,45                |
| Середня тривалість обороту активів, дні                      | Кількість днів у звітному періоді/<br>Коефіцієнт оборотності активів                     | 360/ Ко.а   | 104,65  | 79,82   | 44,12   | 56,25   | 52,55   | -52,1               | -27,27              | 8,43                | -3,7                |
| Коефіцієнт оборотності власного капіталу                     | Чистий дохід/ Власний капітал підприємства   | р. 2000 Ф.№2/<br>р.1495 Ф.№1                      | -11,78  | -11,11  | -7,11   | -18,47  | 12,47   | 24,25               | 23,58               | 19,58               | 30,94               |
| Середня тривалість обороту власного капіталу (Ко.в.к.)       | Кількість днів у звітному періоді/<br>Коефіцієнт оборотності власного капіталу           | 360/ Ко.в.к.                                      | -30,56  | -32,4   | -50,63  | -19,5   | 28,87   | 59,43               | 61,27               | 79,5                | 48,37               |
| Коефіцієнт оборотності оборотних активів                     | Чистий дохід/ Оборотні активи  | р. 2000 Ф.№2/<br>р.1195 Ф.№1                      | 3,68    | 4,57    | 8,16    | 6,4     | 6,85    | 3,17                | 2,28                | -1,31               | 0,45                |
| Середня тривалість обороту оборотних активів                 | Кількість днів у звітному періоді/<br>Коефіцієнт оборотності оборотних активів           | 360/<br>коефіцієнт оборотності                    | 97,83   | 78,77   | 44,12   | 56,25   | 52,55   | -45,28              | -26,22              | 8,43                | -3,7                |
| Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Ко.д.з.) | Чистий дохід/<br>Дебіторська заборгованість  | р. 2000 Ф.№2/<br>сума (р. 1120 -<br>р. 1155) Ф.№1 | 7,5     | 11,6    | 14,02   | 13,16   | 8,7     | 1,2                 | -2,9                | -5,32               | -4,46               |
| Середня тривалість обороту дебіторської заборгованості       | Кількість днів у звітному періоді/<br>Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості | 360/ Ко.д.з.                                      | 48      | 31,03   | 25,68   | 27,36   | 41,38   | -6,62               | 10,35               | 15,7                | 14,02               |

Таблиця 5

Аналіз майнового стану ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

| Показник   | Алгоритм розрахунку                            | Джерела інформації            | 2017 р. | 2018 р. | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. | Відхилення (+, -)   |                     |                     |                     |
|--|--|-------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
|  |  |                               |         |         |         |         |         | 2021 р. від 2017 р. | 2021 р. від 2018 р. | 2021 р. від 2019 р. | 2021 р. від 2020 р. |
| 1  | 2  | 3                             | 4       | 5       | 6       | 7       | 8       | 9                   | 10                  | 11                  | 12                  |
| Коефіцієнт зносу основних засобів (Кзн)                          | Знос ОЗ/ Первісна вартість ОЗ                  | р. 1012 Ф.№1/<br>р. 1011 Ф.№1 | -0,85   | -0,97   | -1      | -1      | -1      | -0,15               | -0,03               | 0                   | 0                   |
| Коефіцієнт придатності (Кпр)                                     | Залишкова вартість ОЗ/<br>Первісна вартість ОЗ | р. 1010 Ф.№1/<br>р. 1011 Ф.№1 | 0,15    | 0,03    | 0       | 0       | 0       | -0,15               | -0,03               | 0                   | 0                   |
| Коефіцієнт мобільності (Км)                                      | Оборотні активи/<br>Активи                     | р. 1195 Ф.№1/<br>р. 1300 Ф.№1 | 0,94    | 0,99    | 1       | 1       | 1       | 0,06                | 0,01                | 0                   | 0                   |
| Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів (Кобн) | Оборотні активи/<br>Необоротні активи          | р. 1195 Ф.№1/<br>р. 1095 Ф.№1 | 14,7    | 77,25   | 0       | 0       | 0       | -14,7               | -77,25              | 0                   | 0                   |
| Фондовіддача (Фв)  | Чистий дохід/<br>Залишкова вартість ОЗ         | р. 2000 Ф.№2/<br>р. 1010 Ф.№1 | 54,1    | 352,75  | 0       | 0       | 0       | -54,1               | -352,75             | 0                   | 0                   |
| Фондомісткість (Фм)  | Залишкова вартість ОЗ/<br>Чистий дохід         | р. 1010 Ф.№1/<br>р. 2000 Ф.№2 | 0,02    | 0,003   | 0       | 0       | 0       | -0,02               | -0,003              | 0                   | 0                   |

продовження додатку Г

Таблиця 6

Аналіз джерел формування запасів ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

| Показник   | Алгоритм розрахунку  | 2017 р. | 2018 р. | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. |
|--|--|---------|---------|---------|---------|---------|
| 1  | 2  | 3       | 4       | 5       | 6       | 7       |
| Загальна величина запасів  | р. 1100+ р. 1110   | 12,9    | 26,8    | 0       | 0       | 0       |
| Наявність власних джерел формування запасів (власні кошти)                       | р. 1495 - р. 1095  | -39,7   | -39,3   | -81,2   | -38,9   | 103,8   |
| Наявність власних і довгострокових джерел формування запасів                     | Власні кошти + Довгострокові зобов'язання/<br>р.1495+р.1595-р.1095   | 0,82    | 0,97    | 1       | 1       | 1       |
| Загальна величина основних джерел формування запасів                             | Власні кошти + Довгострокові зобов'язання +Короткострокові кредити банків/<br>р.1495+р.1595+р.1600+р.1095  | 1,28    | 1,03    | 1       | 1       | 1       |
| Надлишок або нестача власних джерел формування запасів (Фв)                      | ряд. 2 - ряд. 1  | -52,6   | -66,1   | -81,2   | -38,9   | 103,8   |
| Надлишок або нестача власних і довгострокових джерел формування запасів (Фвд)    | ряд. 3 - ряд 1   | -12,08  | -25,83  | 1       | 1       | 1       |
| Надлишок або нестача загальної величини основних джерел формування запасів (Фзк) | ряд. 4 - ряд. 1  | -11,62  | -25,77  | 1       | 1       | 1       |
| Трьохкомпонентний показник типу фінансової стійкості (S)                         | За значеннями показників 5, 6 та 7 визначається трьохкомпонентний показник фінансової стійкості підприємства. Якщо значення показника 5, 6 та 7 більше 0, то коефіцієнту присвоюється 1. Якщо значення показника 5, 6 та 7 менше 0, то коефіцієнту присвоюється 0. (1; | 0,0,0   | 0,0,0   | 0,1,1   | 0,1,1   | 1,1,1   |

## Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Маркетингові технології ПБС»

| Показник  | Алгоритм розрахунку                | Джерела інформації              | 2017 р. | 2018 р. | 2019 р. | 2020 р. | 2021 р. | Відхилення (+, -)   |                     |                     |                     |
|---|------------------------------------|---------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
|   |                                    |                                 |         |         |         |         |         | 2021 р. від 2017 р. | 2021 р. від 2018 р. | 2021 р. від 2019 р. | 2021 р. від 2020 р. |
| 1   | 2                                  | 3                               | 4       | 5       | 6       | 7       | 8       | 9                   | 10                  | 11                  | 12                  |
| Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)        | Власний капітал/ Валюта балансу    | р. 1495/ р.1900                 | -0,29   | -0,41   | -1,2    | -0,35   | 0,55    | 0,84                | 0,96                | 1,7                 | 0,9                 |
| Коефіцієнт фінансової залежності                      | Валюта балансу/ Власний капітал    | р.1900/ р.1495                  | -3,42   | -2,46   | -0,9    | -2,88   | 1,82    | 5,24                | 4,28                | 2,69                | 4,7                 |
| Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового ліверіджу) | Позиковий капітал/ Власний капітал | р.1595+р.1695+ р.1700/ р.1495   | -4,42   | -3,46   | -1,9    | -3,88   | 0,82    | 5,24                | 4,28                | 2,69                | 4,7                 |
| Коефіцієнт покриття                                   | Власний капітал/ Позиковий капітал | р.1495/р.1595+ р.1695+р.1700    | -0,23   | -0,29   | -0,5    | -0,26   | 1,22    | 1,45                | 1,51                | 1,75                | 1,48                |
| Коефіцієнт самофінансування                           | Оборотний капітал/ Валюта балансу  | (р.1495+р.1595 ) -р.1095/р.1900 | -0,36   | -0,39   | -1,2    | -0,35   | 0,55    | 0,91                | 0,94                | 1,7                 | 0,9                 |
| Коефіцієнт фінансової стійкості                       | Стійкі джерела/ Валюта балансу     | р.1495+р.1595/ р.1900           | -0,29   | -0,41   | -1,2    | -0,35   | 0,55    | 0,84                | 0,96                | 1,7                 | 0,9                 |